

PSYCHIATRY I PSYCHOLOGOWIE

**Analiza porównawcza zbioru zawodów
w Polsce i Ukrainie**

Nr 5/2023

Funded by
the European Union

 IOM
UN MIGRATION

Funded by
the European Union

PSYCHIATRY I PSYCHOLOGOWIE

**Analiza porównawcza zbioru zawodów
w Polsce i Ukrainie**

Nr 5/2023

Warszawa 2023

Niniejszy dokument został opracowany dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej.

Poglądy w nim wyrażone nie mogą być w żaden sposób traktowane jako odzwierciedlenie oficjalnej opinii Unii Europejskiej.

Analiza porównawcza została przeprowadzona w ramach projektu *Wsparcie techniczne w celu ułatwienia integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich w Polsce, w tym uciekających z Ukrainy*, którego celem jest wsparcie władz polskich w zapewnieniu osobom uciekającym przed wojną sprawnego i skutecznego dostępu do procedur i usług publicznych w zakresie integracji społecznej i zawodowej.

Projekt został sfinansowany przez Unię Europejską w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego zarządzanego przez Komisję Europejską (Dyrekcja Generalna ds. Wspierania Reform Strukturalnych – DG Reform). Przy realizacji projektu IOM współpracowało z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej.

Niniejsza broszura jest materiałem poglądowym informującym o różnicach i podobieństwach między polskimi a ukraińskimi zawodami w danym obszarze oraz o możliwych ścieżkach uznania kwalifikacji w Polsce w ramach określonej działalności zawodowej. Powstała ona w wyniku analizy porównawczej i zawiera odniesienia do właściwych instytucji i procedur. Broszura nie jest instrukcją uznawania kwalifikacji zawodowych ani dokumentem prawnym.

Materiał zawarty w broszurze został skonsultowany z właściwymi ministerstwami i środowiskami zawodowymi.

Zawarte tu informacje odnoszą się do stanu prawnego na lipiec 2023 r.

SPIS TREŚCI

Jak korzystać z broszury	8
Kluczowe pojęcia i skróty	11
1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZBIORU	15
1.1. Nazwy i kody grup zawodów opisanych w zbiorze	15
1.2. Nazwy i kody poszczególnych zawodów w zbiorze	16
1.3. Mapa zbioru	17
2. ANALIZA PORÓWNAWCZA POSZCZEGÓLNYCH ZAWODÓW W ZBIORZE	20
2.1. (PL) Lekarz – specjalista psychiatrii • (UA) Lekarz – psychiatra (Лікар – психіатр)	21
2.1.1. Dane identyfikacyjne zawodu	21
2.1.2. Podobieństwa i różnice	21
2.1.3. Opis zadań zawodowych	21
2.1.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	24
2.1.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Lekarz specjalista psychiatrii	25
2.2. (PL) Lekarz – specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży • (UA) Lekarz – psychiatra dziecięcy (Лікар-психіатр дитячий) • (UA) Lekarz – psychiatra młodzieży (Лікар – психіатр підлітковий)	28
2.2.1. Dane identyfikacyjne zawodu	28
2.2.2. Podobieństwa i różnice	28
2.2.3. Opis zadań zawodowych	29
2.2.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	33
2.2.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Lekarz specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży	34
2.3. (PL) Psycholog kliniczny • (UA) Lekarz – psycholog (Лікар-психолог)	35
2.3.1. Dane identyfikacyjne zawodu	35
2.3.2. Podobieństwa i różnice	35
2.3.3. Opis zadań zawodowych	35
2.3.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	38
2.3.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Psycholog kliniczny	39
2.4. (PL) Psychoterapeuta • (UA) Lekarz-psychoterapeuta (Лікар-психотерапевт)	40

2.4.1.	Dane identyfikacyjne zawodu	40
2.4.2.	Podobieństwa i różnice	40
2.4.3.	Opis zadań zawodowych	40
2.4.4.	Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	43
2.4.5.	Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Psychoterapeuta	44
2.5.	(PL) Psycholog • (UA) Psycholog praktyk (sfera społeczna) (Практичний психолог (соціальна сфера))	46
2.5.1.	Dane identyfikacyjne zawodu	46
2.5.2.	Podobieństwa i różnice	46
2.5.3.	Opis zadań zawodowych	46
2.5.4.	Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	49
2.5.5.	Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Psycholog	51
2.6.	(PL) Psycholog organizacji • (UA) Psycholog (Психолог)	52
2.6.1.	Dane identyfikacyjne zawodu	52
2.6.2.	Podobieństwa i różnice	52
2.6.3.	Opis zadań zawodowych	52
2.6.4.	Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	55
2.6.5.	Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Psycholog organizacji	56
2.7.	(PL) Psycholog wychowawczy • (UA) Psycholog praktyk (Практичний психолог)	57
2.7.1.	Dane identyfikacyjne zawodu	57
2.7.2.	Podobieństwa i różnice	57
2.7.3.	Opis zadań zawodowych	57
2.7.4.	Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	60
2.7.5.	Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Psycholog wychowawczy	61
2.8.	(PL) Nauczyciel psycholog • (UA) Psycholog praktyk w instytucji oświaty (Практичний психолог закладу освіти)	63
2.8.1.	Dane identyfikacyjne zawodu	63
2.8.2.	Podobieństwa i różnice	63
2.8.3.	Opis zadań zawodowych	63
2.8.4.	Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	66
2.8.5.	Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Nauczyciel psycholog	67
2.9.	(UA) Psycholog praktyk w instytucji opieki społecznej (Психолог установи соціального захисту)	69

2.9.1. Dane identyfikacyjne zawodu	69
2.9.2. Podobieństwa i różnice	69
2.9.3. Opis zadań zawodowych	69
2.9.4. Kwalifikacje niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	70
Podstawy prawne i inne źródła	72

JAK KORZYSTAĆ Z BROSZURY

Broszura zawiera informacje o 18 polskich i ukraińskich zawodach i specjalnościach w zbiorze *Psychiatrizy i psychologowie*.

CZĘŚĆ PIERWSZA: MAPA ZBIORU

W części pierwszej znaleźć można **informacje** odnoszące się do całego zbioru, **które pozwalają ustalić ogólne podobieństwa i różnice pomiędzy zawodami** opisanymi w zbiorze. Jest to **rodzaj mapy**, która umożliwia znalezienie:

- **ZAWODÓW BARDZO PODOBNYCH** – czyli takich, które mają zbieżny zakres zadań zawodowych, a do ich wykonywania wymagane/preferowane są podobne kwalifikacje
- **ZAWODÓW POKREWNYCH** – podobnych, ale różniących się od siebie w znaczący sposób (pod względem zakresu zadań zawodowych lub wymaganych/preferowanych kwalifikacji).

Część ta zawiera:

- **informację o usytuowaniu** opisywanych zawodów w klasyfikacjach (krajowych i międzynarodowych)
- **pełną listę** opisywanych w zbiorze zawodów i specjalności
- **ogólne porównanie zadań zawodowych** w opisywanych zawodach.

CZĘŚĆ DRUGA: SZCZEGÓŁOWE PORÓWNANIE

W części drugiej pojedyncze zawody i specjalności zostały zestawione w pary lub większe grupy, w ramach których możliwe było dokonanie szczegółowego porównania.

W tej części znaleźć można:

- **szczegółowe porównanie** typowych **zadań zawodowych**
- **opis kwalifikacji** wymaganych (lub preferowanych) w danym zawodzie
- **ścieżkę dostępu do danego zawodu w Polsce**, ze szczególnym uwzględnieniem obecnych ułatwień dla osób z Ukrainy objętych ochroną tymczasową.

WAŻNE

Porównując poszczególne polskie i ukraińskie zawody warto wziąć pod uwagę nie tylko zakres zadań zawodowych czy kwalifikacje formalne. Dla pełnego obrazu warto dodatkowo wziąć pod uwagę staż pracy i doświadczenie danej osoby, które w Ukrainie mogą się wiązać z uzyskaniem kolejnego stopnia rozwoju zawodowego. Stopnie te zwane są *kategoriami kwalifikacji*. Dopiero to pozwoli określić – w każdym indywidualnym przypadku – ścieżkę dostępu do danego zawodu lub wskazać możliwości podjęcia pracy w ramach zawodu lub zawodów pokrewnych.

Ścieżka dostępu do danego zawodu w Polsce **może się znacząco różnić w zależności od** tego czy jest to:

- **ZAWÓD REGULOWANY**, czyli zawód, którego nie można wykonywać bez spełnienia określonych warunków, opisanych w odrębnych przepisach.
- zawód, w którym wyodrębniono określone kwalifikacje (tzw. *kwalifikacje w zawodzie* lub *kwalifikacje cząstkowe*). Pracodawcy mogą wymagać lub preferować osoby, które posiadają oficjalne potwierdzenie posiadania tych kwalifikacji.
- inny zawód – zawód, w przypadku którego mowa być może w całości o *kwalifikacjach rynkowych*. Dostęp do niego zależy całkowicie od aktualnych wymagań na rynku pracy, czyli oczekiwań pracodawców.

Obywatel państwa trzeciego może uzyskać dostęp do danego zawodu w Polsce **poprzez:**

- **formalne uznanie dokumentu potwierdzającego posiadane kwalifikacje** – na drodze (a) uzyskania równoważności dokumentu na podstawie umów i porozumień międzynarodowych jeśli takie obowiązują lub (b) nostryfikację dyplomu
- **walidację kwalifikacji i umiejętności** – sprawdzenie czy dana osoba posiada określone kwalifikacje, poprzez zdanie egzaminu lub przejście innej formy sprawdzenia

	FORMALNE UZNANIE DOKUMENTU POTWIERDZAJĄCEGO KWALIFIKACJE	WALIDACJA KWALIFIKACJI I UMIEJĘTNOŚCI
	Uznanie równoważności dokumentu z polskim odpowiednikiem (jeśli są odpowiednie umowy międzynarodowe): <ul style="list-style-type: none">• przeprowadza NAWA – na stronie NAWA można wypełnić formularz weryfikacyjny (Kwalifikator)	Walidacja może przebiegać w formie , między innymi: <ul style="list-style-type: none">• uzyskania kwalifikacji w systemie szkolnictwa formalnego

	FORMALNE UZNANIE DOKUMENTU POTWIERDZAJĄCEGO KWALIFIKACJE	WALIDACJA KWALIFIKACJI I UMIEJĘTNOŚCI
OPIS PROCEDURY	<ul style="list-style-type: none"> • czas realizacji: 60 dni od daty wpłynięcia zgłoszenia. <p>Nostryfikacja dyplomu potwierdzającego wykształcenie wyższe (6–8 NQF)</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonują jej uczelnie wyższe • procedura jest odpłatna • ustawowy termin trwania procedury nostryfikacji: 90 dni od złożenia formalnie poprawnego wniosku. <p>Więcej informacji o procedurze: NAWA</p> <p>Formalne uznanie świadectwa szkoły średniej lub pomaturalnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • w praktyce procedurę uznawania świadectw prowadzą Kuratoria Oświaty • obecnie nie ma jednak systemowego rozwiązania w zakresie uznawania świadectw szkolnictwa branżowego dla celów rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • ukończenia kursów uzupełniających • złożenia egzaminu. <p>Więcej informacji:</p> <p>ZRK oraz CKE</p>
ZAWÓD REGULOWANY	konieczna*	może okazać się konieczna
ZAWÓD O KWA- LIFIKACJACH CZĄSTKOWYCH	rekomendowana	rekomendowana
ZAWÓD O KWA- LIFIKACJACH CAŁKOWICIE RYNKOWYCH	niekonieczna	niekonieczna

***Wyjątki:**

- **tymczasowa ścieżka uproszczona** (rozwiązania w odniesieniu do niektórych zawodów wprowadzone w Ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, Dz.U. 2022 poz. 583.);
- **(niektóre) świadectwa i dyplomy uzyskane w Ukrainie przed 20.06.2006 r.**, są uznawane za równoważne z polskimi dokumentami.

KLUCZOWE POJĘCIA I SKRÓTY

Bakaławr (Бакалавр) – dyplom bakaławra uzyskuje się w Ukrainie po ukończeniu studiów I stopnia, które trwają 4 lata (180-240 ECTS). Stwierdzenie równoważności dyplomu Bakaławra z jego polskim odpowiednikiem jest możliwe w drodze nostryfikacji.

CKE (Centralna Komisja Egzaminacyjna) – instytucja, która m.in. udziela informacji o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.

ESCO – wielojęzyczna klasyfikacja europejskich umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów. Określa i kategoryzuje umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. ESCO jest inicjatywą DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, wspieraną przez Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop). Obecnie ma też wersję ukraińskojęzyczną.

ERK/EQF (Europejska Rama Kwalifikacji) – narzędzie, które pomaga w komunikacji i porównywaniu systemów kwalifikacji w Europie. Osiem europejskich poziomów odniesienia opisano w kategoriach efektów uczenia się: wiedzy, umiejętności i kompetencji. Dzięki temu krajowe systemy kwalifikacji, krajowe ramy kwalifikacji (ang. NQF) i kwalifikacje w Europie odniesione są do poziomów ERK. Uczący się, absolwenci, organizatorzy kształcenia i szkolenia, pracodawcy mogą dzięki temu lepiej zrozumieć i porównywać kwalifikacje nadawane w różnych krajach i różnych systemach kształcenia i szkolenia (Punkt Koordynacyjny ds. Polskiej i Europejskiej Ramy Kwalifikacji).

Grupa zawodów – sformalizowane (tj. ujęte w międzynarodowych i krajowych klasyfikacjach) zestawienie zawodów.

ISCO – międzynarodowy standard klasyfikacji zawodów wprowadzony przez Międzynarodową Organizację Pracy. Obecnie obowiązuje standard ISCO-08. Ukraina odnosi swoją klasyfikację zawodów do poprzedniej jego wersji, czyli do ISCO-88.

Kwalifikacja – termin, który funkcjonuje zarówno w języku potocznym, jak i jest formalnie ujęty w polskich przepisach, na przykład, w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. 2016 poz. 64). Nie ma jednak zgodności co do jego precyzyjnego znaczenia. W różnych aktach prawnych jest on różnie ujmowany, a niektóre ustawy odnoszą się do niego bez podawania jego zakresu. Słowem, definicja kwalifikacji wymaga jeszcze ujednoczenia w polskim prawodawstwie (Sławiński, 2017). Dla potrzeb tego projektu zdecydowano się przyjąć szerokie, bliskie potocznemu, rozumienie terminu kwalifikacja (zawodowa), tj. jako obejmujące wszelkie formalnie opisane wymagania konieczne lub preferowane do podjęcia pracy w danym zawodzie czy specjalności. W tym ujęciu może się więc termin ten odnosić zarówno (w pewnym przynajmniej

zakresie) do efektów kształcenia (wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych), jak i uprawnień zawodowych. Takie podejście jest determinowane koniecznością porównania w ramach projektu *Techniczne wsparcie w celu ułatwienia integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich w Polsce, w tym osób uciekających z Ukrainy* dwóch dalece odmiennych systemów: polskiego i ukraińskiego, w tym ostatnim przypadku, systemu, który przechodzi obecnie istotne przekształcenia. Szczegółowe uzasadnienie takiego ujęcia terminu kwalifikacja zawiera raport podsumowujący projekt. Warto jednak tu podkreślić, że tam gdzie przywołujemy w naszej analizie porównawczej takie terminy jak: kwalifikacje uregulowane lub rynkowe, pełne, cząstkowe czy kwalifikacje w zawodzie, mają one znaczenie określone w polskich przepisach i są użyte w odniesieniu do polskiego systemu opisu zawodów i kwalifikacji.

Kwalifikacje cząstkowe – wszystkie kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, które nie są kwalifikacjami pełnymi. Mogą być one tworzone zarówno w systemach oświaty i szkolnictwa wyższego, jak i poza nimi. W ich przypadku zakres wymaganych efektów uczenia się jest z zasady węższy niż w przypadku kwalifikacji pełnych. Na ogół wymagania te są związane z wyraźnie określonym rodzajem działalności. Do kwalifikacji cząstkowych nadawanych w systemie oświaty zalicza się m.in. **kwalifikacje w zawodzie** (potwierdzone świadectwem) (Sławiński, 2017).

Kwalifikacje pełne – kwalifikacje, które są nadawane wyłącznie w ramach systemu oświaty po ukończeniu określonych etapów kształcenia oraz w ramach systemu szkolnictwa wyższego i nauki po ukończeniu kształcenia specjalistycznego, studiów pierwszego stopnia, studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich oraz po uzyskaniu stopnia doktora w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2016 poz. 64).

Kwalifikacje rynkowe – kwalifikacje nieuregulowane przepisami prawa, których nadawanie odbywa się na zasadzie swobody działalności gospodarczej (Dz.U. 2016 poz. 64).

Kwalifikacje uregulowane – kwalifikacje ustanowione odrębnymi przepisami, których nadawanie odbywa się na zasadach określonych w tych przepisach, z wyłączeniem kwalifikacji nadawanych w systemie oświaty oraz systemie szkolnictwa wyższego i nauki (Dz.U. 2016 poz. 64).

Kwalifikacje w zawodzie – wyodrębniony w danym zawodzie zestaw oczekiwanych efektów kształcenia, których osiągnięcie potwierdza świadectwo wydane przez okręgową komisję egzaminacyjną po zdaniu egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie w zakresie jednej kwalifikacji. Uwaga: należy odróżniać kwalifikację w zawodzie od kwalifikacji zawodowych (potwierdzanych odpowiednim dyplomem). Do uzyskania dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe – w zależności od zawodu – może być wymagane uzyskanie jednej lub kilku kwalifikacji w zawodzie. Ta sama kwalifikacja w zawodzie może być wymagana w kilku różnych zawodach (Sławiński, 2017).

Młodszy bakaławr – dyplom młodszego bakaławra uzyskuje się w Ukrainie po ukończeniu studiów w krótkim cyklu, które trwają 2 lata (120 ECTS). Dyplom ten nie ma odpowiednika w polskim systemie szkolnictwa wyższego. W Ukrainie średnie szkoły zawodowe zostały włączone do systemu szkolnictwa wyższego i w związku z tym wydawane przez nie dyplomy Młodszego bakaławra są tam uważane za dokumenty poświadczające ukończenie edukacji na poziomie wyższym.

Z tego też powodu nie mogą być one traktowane w Polsce jako świadectwa szkolne uzyskane za granicą, o których mowa w art. 93 ustawy o systemie oświaty. W polskich szkołach wyższych nie prowadzi się tego typu kształcenia, więc nie ma możliwości stwierdzenia równoważności dyplomów Młodszeo bakaławra lub Młodszeo specjalisty z dyplomami wydawanymi przez polskie uczelnie w drodze nostryfikacji (ENIC-NARIC Polska, 2023).

Młodszy specjalista (Молодший спеціаліст) – przed reformą systemu edukacji z 2014 r. kształcenie na studiach krótkich obejmowało 3-4 lata na podbudowie 9-letniej szkoły albo 2-3 lata na bazie 11-letniej pełnej szkoły średniej i kończyło się w Ukrainie dyplomem Młodszeo specjalisty. Ostatni nabór na studia prowadzące do jego uzyskania nastąpił w 2019 r. Obecnie dyplom Młodszeo specjalisty potwierdza ten sam poziom wykształcenia co dyplom Młodszeo bakaławra. Żaden z nich nie ma odpowiednika w polskim systemie szkolnictwa wyższego. W Ukrainie średnie szkoły zawodowe zostały włączone do systemu szkolnictwa wyższego i w związku z tym wydawane przez nie dyplomy Młodszeo specjalisty lub Młodszeo bakaławra są tam uważane za dokumenty poświadczające ukończenie edukacji na poziomie wyższym; dlatego nie mogą być one traktowane w Polsce jako świadectwa szkolne uzyskane za granicą, o których mowa w art. 93 ustawy o systemie oświaty. W polskich szkołach wyższych nie prowadzi się tego typu kształcenia, więc nie ma możliwości stwierdzenia równoważności dyplomów Młodszeo bakaławra lub Młodszeo specjalisty z dyplomami wydawanymi przez polskie uczelnie w drodze nostryfikacji (ENIC-NARIC Polska, 2023).

Nostryfikacja – procedura prowadząca do ustalenia polskiego odpowiednika zagranicznego dyplomu. Nostryfikacji podlega dyplom ukończenia studiów za granicą, który nie może być uznany za równoważny odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność (NAWA).

PRK (Polska Rama Kwalifikacji) – krajowa NQF (National Qualification Framework). Składa się na nią opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji (...) sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach (Dz.U. 2016 poz. 64)

Specjalista (Спеціаліст) – przed wprowadzeniem reformy systemu edukacji w 2014 r., dyplom specjalisty był wydawany w Ukrainie po ukończeniu studiów jednolitych oraz niektórych kierunków studiów II stopnia, Ostatni nabór na kształcenie prowadzące do jego uzyskania nastąpił w 2016 r. Obecnie tytuł ten jest w Ukrainie uznawany za równoważny z tytułem magistra. W Polsce zarówno dyplom magistra jak i specjalisty wydany w Ukrainie przed dniem 20 czerwca 2006 r. jest uważany za równoważny z polskim odpowiednikiem na podstawie umów międzynarodowych. W przypadku dokumentów wydanych później konieczna jest ich nostryfikacja (ENIC-NARIC Polska, 2023).

Specjalność – wynik podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część zadań o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy), wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności, zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki (DRP MRiPS, 2023).

Ukraińska Rama Kwalifikacji – krajowa NQF (National Qualification Framework) – została wprowadzona w 2011 r. W 2020 r. jej poziomy zostały dostosowane do ERK/EQF (Europejskiej Ramy Kwalifikacji), choć nadal istnieją między nimi różnice (European Training Foundation, 2023). Odniesienia do ERK/EQF jakie pojawiają się w tej analizie, mają więc czasem charakter orientacyjny.

Uprawnienie zawodowe – podstawowy element prawa podmiotowego, który wiąże się z faktem posiadania określonego zawodu. W praktyce wyróżnienie uprawnień zawodowych następuje w przypadku występowania zawodów regulowanych, czyli tam, gdzie stawiane są warunki przystąpienia do zawodu (Hasła LEX, na: profinfo.pl).

Walidacja – sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji (Dz.U. 2016 poz. 64).

Zawód – zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kompetencji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki (DRP MRiPS, 2023).

Zadanie zawodowe – wycinek / etap pracy wynikający z pełnionych funkcji i obowiązków, na który składają się określone czynności zmierzające do osiągnięcia celu (Gruza & Hordyjewicz, 2014).

Zbiór zawodów – w kontekście tej analizy rozumiany jest jako pojęcie szersze niż grupa zawodów. Ze względu na różnice występujące pomiędzy międzynarodowymi (w tym unijnymi) klasyfikacjami a klasyfikacją polską czy ukraińską, konieczne stało się znalezienie pojęcia szerszego, tak aby możliwe było dokładne zmapowanie, jakie zawody występują w danym obszarze tematycznym oraz w pełni oddać występujące pomiędzy nimi podobieństwa i różnice.

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – rejestr publiczny (...) ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (Dz.U. 2016 poz. 64).

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZBIORU

1.1. Nazwy i kody grup zawodów opisanych w zbiorze

Zbiór zawodów *Psychiatry i psychologowie* zawiera zawody usytuowane w następujących grupach (według krajowych i międzynarodowych klasyfikacji):

POLSKA KLASYFIKACJA ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI NA POTRZEBY RYNKU PRACY – WG STANU NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2023	ISCO-08	ESCO	WEDŁUG OBECNEJ KLASYFIKACJI UKRAIŃSKIEJ (OPARTEJ CZĘŚCIOWO NA ISCO-88)
2212 Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)	2212 Specialist Medical Practitioners	2212 Specialist Medical Practitioners	2221.2 Практикуючі лікарі- фахівці (Lekarze specjaliści)
2299 Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani	2269 Health profession- als not elsewhere classified	2269 Health profession- als not elsewhere classified	<i>Brak odpowiednika</i>
2359 Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfiko- wani	2359 Teaching profession- als not elsewhere classified	2359 Teaching profession- als not elsewhere classified	<i>Brak odpowiednika</i>
2634 Psycholodzy i pokrewni	2634 Psychologists	2634 Psychologists	2445 Професіонали в сфері психології (Specjaliści w dzie- dzinie psychologii)

Broszura nie opisuje wszystkich zawodów, które znajdują się w wyżej wymienionych grupach klasyfikacyjnych, a jedynie te wybrane. Wynika to z metodologii przyjętej dla tej analizy porównawczej. Jej punktem wyjścia były zawody deficytowe na polskim rynku pracy, dla których poszukiwano zawodów bardzo podobnych lub pokrewnych w Ukrainie. Ostatecznie analiza objęła te z nich, dla których istnieją formalne opisy lub standardy zawodowe. Szczegółowe uzasadnienie takiego podejścia zawiera raport podsumowujący komponent *Rynek pracy w projekcie Wsparcie techniczne w celu ułatwienia integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich w Polsce, w tym osób uciekających z Ukrainy*.

1.2. Nazwy i kody poszczególnych zawodów w zbiorze

PL	UA
<ul style="list-style-type: none"> • Lekarz – specjalista psychiatrii (221256) • Lekarz – specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży (221257) • Psycholog kliniczny (263403) • Psychoterapeuta (229905) • Psycholog (263401) • Psycholog organizacji (263404) • Psycholog wychowawczy (263406) • Nauczyciel psycholog (235908) 	<ul style="list-style-type: none"> • Лікар – психіатр <small>WYMOWA <i>Likar – psichiatr</i></small> <small>TŁUMACZENIE Lekarz – psychiatra</small> • Лікар – психіатр дитячий <small>WYMOWA <i>Likar – psichiatr dytiaczyj</i></small> <small>TŁUMACZENIE Lekarz – psychiatra dziecięcy</small> • Лікар – психіатр підлітковий <small>WYMOWA <i>Likar – psichiatr pidlitkowij</i></small> <small>TŁUMACZENIE Lekarz – psychiatra młodzieży</small> • Лікар – психолог <small>WYMOWA <i>Likar – psychołoh</i></small> <small>TŁUMACZENIE Lekarz – psycholog</small> • Лікар – психотерапевт <small>WYMOWA <i>Likar – psichoterapewt</i></small> <small>TŁUMACZENIE Lekarz – psychoterapeuta</small> • Практичний психолог (соціальна сфера) <small>WYMOWA <i>Praktycznyj psychołoh (socialna sfera)</i></small> <small>TŁUMACZENIE Psycholog praktyk (sfera społeczna)</small> • Психолог <small>WYMOWA <i>Psychołoh</i></small> <small>TŁUMACZENIE Psycholog</small>

PL	UA
	<ul style="list-style-type: none"> • Практичний психолог WYMOWA <i>Praktycznyj psychołoh</i> TŁUMACZENIE Psycholog praktyk • Практичний психолог закладу освіти WYMOWA <i>Praktycznyj psychołoh zakładu oswity</i> TŁUMACZENIE Psycholog praktyk w instytucji oświaty • Психолог установи соціального захисту WYMOWA <i>Psychołoh ustanowy socialnoho zachystu</i> TŁUMACZENIE Psycholog w instytucji opieki społecznej

1.3. Mapa zbioru

Występują dwie główne różnice pomiędzy zawodami polskimi i ukraińskimi w obszarze pomocy czy poradnictwa psychiatrycznego i psychologicznego.

Po pierwsze, w Polsce wyłoniło się więcej szczegółowych specjalności w tym zakresie. Na przykład, Psychoonkolog (229909), Psychotraumatolog (229910), Specjalista ds. uzależnień od mediów cyfrowych (263407), Specjalista psychoterapii uzależnień (229906) czy Specjalista terapii uzależnień (229907) nie mają oficjalnych odpowiedników w Ukrainie.

Po drugie, w Ukrainie – w świetle oficjalnych dokumentów zauważalna jest większa niż w Polsce medykalizacja zawodów z tego obszaru. Nie tylko zawód psychiatry – jak ma to miejsce w Polsce – wymaga w Ukrainie wykształcenia medycznego. Podobnie jest (choć nie we wszystkich przypadkach) w odniesieniu do psychologa i psychoterapeuty. Istnieje tam zawód Lekarza-psychologa i Lekarza-psychoterapeuty. Funkcjonuje też kształcenie psychologiczne, niemedyczne, które daje dostęp do zawodu (UA) Psychologa praktyka i podobnych. W praktyce funkcjonuje także zawód psychoterapeuty, choć nie jest on wspomniany w oficjalnych klasyfikacjach i opisach zawodów. Według rozporządzenia z 2008 roku oddziaływanie psychologicznego i psychoterapeutycznego jako działalność zawodową mogą w Ukrainie prowadzić: Lekarz – psychiatra, Lekarz – psycholog, Lekarz – psychoterapeuta oraz Psycholog (N 577/15268).

W Polsce obowiązek posiadania wykształcenia medycznego istnieje tylko w obszarze psychiatrii. Zawód Lekarza – specjalisty psychiatrii (221256) i Lekarza – specjalisty psychiatrii dzieci i młodzieży (221257) są regulowane [ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentystry](#). Innymi słowy, dostęp do nich zależy od spełnienia określonych warunków i uzyskania prawa wykonywania zawodu (PWL).

Natomiast zawód Psychoterapeuty (229905) nie jest obecnie w Polsce zawodem regulowanym, choć trwają prace mające zmienić ten stan rzeczy. W czerwcu 2023 r. wprowadzono psychoterapię jako specjalizację lekarską (Dz.U. 2023 poz. 1187). O uzyskanie tytułu specjalisty z psychoterapii będą mogli ubiegać się między innymi lekarze, lekarze dentyści, pielęgniarki, położne, absolwenci psychologii i pedagogiki.

W przypadku Psychologa (263401) ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów stanowi, że psycholog powinien spełniać następujące wymagania formalne: uzyskać w polskiej uczelni dyplom magistra psychologii (lub posiadać dokument równoważny), posiadać pełną zdolność do czynności prawnych; znać język polski w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu oraz odbyć podyplomowy staż zawodowy. W praktyce jednak nie ma formalnej procedury nadania prawa do wykonywania zawodu (PL) Psychologa, gdyż nie powstał samorząd branżowy – instytucja, która mogłaby taką procedurę przeprowadzać. Istnieje natomiast certyfikacja przez organizacje branżowe, która nie ma jednak charakteru obowiązkowego, a rekomendowany.

Porównanie ogólnych zadań zawodowych

OGÓLNE CZYNNOŚCI ZAWODOWE	(PL) LEKARZ – SPEC. PSYCHIATRII	(UA) LEKARZ – PSYCHIATRA	(PL) LEKARZ SPEC. PSYCHIATRII DZIECI I MŁODZIEŻY	(UA) LEKARZ-PSYCHIATRA DZIECIĘCY	(UA) LEKARZ – PSYCHITRA MŁODZIEŻY	(PL) PSYCHOLOG KLINICZNY	(UA) LEKARZ – PSYCHOLOG	(PL) PSYCHOTERAPEUTA	(UA) LEKARZ – PSYCHOTERAPEUTA	(PL) PSYCHOLOG	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK (SFERA SOCJALNA)	(PL) PSYCHOLOG ORGANIZACJI	(UA) PSYCHOLOG	(PL) PSYCHOLOG WYCHOWAWCZY	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK	(PL) NAUCZYCIEL PSYCHOLOG	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK W INSTYTUCJI EDUKACYJNEJ	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK W INSTYTUCJI OPIEKI SPOŁECZNEJ
	przeprowadzanie badań / testów																	
diagnozowanie																		
współpraca																		
psychoterapia i inne formy leczenia niezabiegowego																		
farmakoterapia																		
pomoc medyczna																		
poradnictwo i doradztwo																		
profilaktyka i edukacja																		
prowadzenie dokumentacji																		
doskonalenie zawodowe																		
praca naukowo-badawcza																		

2. ANALIZA PORÓWNAWCZA POSZCZEGÓLNYCH ZAWODÓW W ZBIORZE

2.1. (PL) Lekarz – specjalista psychiatrii • (UA) Lekarz – *psychiatra* (Лікар – психіатр)

2.1.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Lekarz – specjalista psychiatrii (221256)	Лікар – психіатр
ZAWÓD REGULOWANY	WYMOWA <i>Likar – psychiatr</i> TŁUMACZENIE Lekarz – psychiatra

2.1.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Lekarz specjalista psychiatrii i (UA) Lekarz-psychiatrii to:

ZAWODY POKREWNE

Różnice pomiędzy nimi wynikają przede wszystkim z odmiennych systemów kształcenia lekarzy w Polsce i Ukrainie. (PL) Lekarz specjalista psychiatrii jest zobowiązany ukończyć ogólny staż podyplomowy i dopiero wtedy wejść na kilkuletnią ścieżkę szkolenia specjalistycznego. Szkolenie takie kończy się państwowym egzaminem specjalizacyjnym. W Ukrainie tytuł lekarza specjalisty przysługuje osobie, która ukończyła zaraz po studiach medycznych Internaturę, czyli trwający od 1-3 lat staż specjalizacyjny. Jest też możliwość ukończenia 2-4-letniej Ordynatury Klinicznej, która jednak nie jest obowiązkowa. Mogą też występować znaczące różnice programowe jeśli chodzi o daną specjalizację w Polsce i Ukrainie.

2.1.3. Opis zadań zawodowych

(PL) LEKARZ – SPECJALISTA PSYCHIATRII	(UA) LEKARZ – PSYCHIATRA
Synteza: rozpoznaje, różnicuje i leczy zaburzenia psychiczne, nerwice, upośledzenia umysłowe wrodzone i nabyte, uzależnienia (narkomanie, lekomanie, alkoholizm, nikotynizm i inne), choroby psychiczne i zespoły nieprzystosowania społecznego; podejmuje działania na rzecz promocji zdrowia i zapobiegania chorobom psychicznym.	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

ZADANIA ZAWODOWE	
(PL) LEKARZ – SPECJALISTA PSYCHIATRII	(UA) LEKARZ – PSYCHIATRA
PRZEPROWADZANIE BADAŃ I/LUB TESTÓW	
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi badanie psychiatryczne podmiotowe i przedmiotowe w celu ustalenia rozpoznania lub kontroli i oceny stanu psychicznego • kieruje materiał biologiczny na badania dodatkowe (laboratoryjne): biochemiczne, bakteriologiczne, immunologiczne i inne • kieruje chorych na badania dodatkowe: radiologiczne, tomograficzne, NMR, izotopowe i inne oraz na konsultacje do innych specjalistów medycznych • przeprowadza próby (testy) sprawności psychicznej w dziedzinie poznawczej, psychoruchowej oraz rozwoju sfery afektywnej • wykonuje badania: EEG, pola widzenia i inne • wykonuje wstrzyknięcia, zgłębnikowanie żołądka, cewnikowanie pęcherza moczowego i wykonuje inne pokrewne zabiegi diagnostyczne i lecznicze 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi obserwacje pacjentów psychiatrycznych
DIAGNOZOWANIE	
<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje i ocenia wyniki wykonanych badań pomocniczych (dodatkowych) • formułuje rozpoznanie lekarskie (diagnozę) i rozpoznanie mniej prawdopodobne (różnicowe) 	<ul style="list-style-type: none"> • diagnozuje pacjentów psychiatrycznych
PSYCHOTERAPIA I INNE METODY LECZENIA NIEZABIEGOWEGO LUB WSPARCIA	
<ul style="list-style-type: none"> • leczy metodami niezabiegowymi (psychoterapia, hipnoza, elektroterapia, stany hipoglikemiczne, terapia zajęciowa, muzykoterapia i inne) zaburzenia psychiczne i zespoły psychoorganiczne, upośledzenie umysłowe, nerwice, uzależnienia oraz inne choroby psychiczne i zespoły nieprzystosowania społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi konsultacje na podstawie skierowania od lekarzy innych specjalności, w tym w domu • stosuje nowoczesne metody leczenia, rehabilitacji pacjentów psychiatrycznych

FARMAKOTERAPIA	
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi leczenie farmakologiczne 	<ul style="list-style-type: none"> • nadzoruje niepożądane reakcje / działania leków
POMOC MEDYCZNA	
<ul style="list-style-type: none"> • udziela pomocy doraźnej w stanach nagłych, przeprowadza reanimację, przetacza krew i płyny infuzyjne, biegle posługuje się potrzebnym sprzętem 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnia pacjentom szybką i doraźną opiekę medyczną
WSPÓŁPRACA	
<ul style="list-style-type: none"> • nawiązuje kontakt i współpracę z chorym i jego rodziną, wyjaśnia cel i potrzebę leczenia, łagodzi lęk i niepokój • odbywa konsultacje lekarskie dla innych specjalności medycznych • kieruje działaniami zespołowymi w sytuacjach zagrażających otoczeniu i wymagających opanowania agresji chorego psychicznie 	<ul style="list-style-type: none"> • zarządza pracą personelu pielęgniarskiego
PROFILAKTYKA I EDUKACJA	
<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w działaniach dotyczących promocji zdrowia i zapobiegania chorobom psychicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje nowoczesne metody profilaktyki • aktywnie uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy medycznej wśród społeczeństwa
PROWADZENIE DOKUMENTACJI	
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dokumentację lekarską (historię choroby) oraz wypisuje skierowania, recepty i zwolnienia lekarskie • przygotowuje opinię, świadectwa, orzeczenia oraz wnioski do celów inwalidztwa, zatrudnienia i sądownictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dokumentację medyczną
DOSKONALENIE ZAWODOWE	
<ul style="list-style-type: none"> • doskonalą swoją wiedzę i umiejętności, między innymi przez uczestnictwo w podyplomowym kształceniu ustawicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • stale podnosi swój poziom zawodowy
INNE (LUB DODATKOWE) ZADANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • pełni dyżury specjalistyczne i udziela konsultacji za pomocą środków łączności telefonicznej i wideofonicznej 	

INNE (LUB DODATKOWE) ZADANIA

- sprawuje nadzór i kontrolę nad przecho-
wywanymi w oddziale szpitalnym: krwią,
płynami infuzyjnymi, lekami i sprzętem
diagnostyczno-leczniczym
- kieruje oddziałem lub kliniką psychiatryczną
lub przychodnią specjalistyczną
- bierze udział w doskonaleniu zawodowym
(szkoleniu) innych pracowników medycz-
nych, prowadzi badania naukowe i publikuje
ich wyniki

2.1.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) LEKARZ – SPECJALISTA PSYCHIATRII	(UA) LEKARZ – PSYCHIATRA
POZIOM NQF 7	POZIOM NQF 7
<p>Ukończenie co najmniej 5-letnich jednolitych studiów magisterskich na kierunku lekarskim, obejmujących co najmniej dwusemestralne praktyczne nauczanie kliniczne i ukończenie stażu podyplomowego.</p> <p>Zdanie Lekarskiego Egzaminu Końcowego (LEK).</p> <p>Ukończenie specjalizacji w dziedzinie psychiatrii.</p> <p>Zdanie państwowego egzaminu specjalizacyjnego.</p>	<p>Ukończenie studiów wyższych na kierunku „Medycyna ogólna”.</p> <p>Ukończenie stażu specjalizacyjnego w zakresie psychiatrii.</p> <p>Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
<ul style="list-style-type: none"> • dyplom ukończenia studiów medycznych • prawo wykonywania zawodu (PWZ) lekarza • tytuł specjalisty w dziedzinie psychiatrii 	<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra / specjalisty (Спеціаліст) w dziedzinie medycyny • certyfikat lekarza specjalisty • wpis do rejestru lekarzy specjalistów, prowadzonego przez Ukrainską Radę Medyczną

DODATKOWE INFORMACJE

Zawód lekarza może w Polsce wykonywać tylko osoba posiadająca prawo wykonywania zawodu (PWZ) przyznane przez właściwą okręgową izbę lekarską.

W przypadku obywateli polskich i obywateli innych państw członkowskich UE, PWZ przysługuje osobie, która spełnia następujące warunki:

- 1) posiada dokument potwierdzający odpowiednie kwalifikacje
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych
- 3) posiada stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu lekarza
- 4) wykazuje nienaganną postawę etyczną.

Źródło: [rozdz. II ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry](#)

Aktualne programy specjalizacji w zakresie psychiatrii dostępne są na stronach [Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego](#).

Istnieje wymóg ciągłego doskonalenia zawodowego. W wyniku procedury atestacji, która odbywa się w określonym przez przepisy czasie Lekarz psychiatra może uzyskać:

- *II kategorię kwalifikacji*, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o II kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 5 lat
- *I kategorię kwalifikacji*, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o I kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 7 lat
- *Najwyższą kategorię kwalifikacji*, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o wyższej kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 10 lat.

2.1.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Lekarz specjalista psychiatrii

Zawód lekarza i lekarza specjalisty jest w Polsce zawodem regulowanym, tzn. przed podjęciem pracy w zawodzie konieczne jest uzyskanie prawa wykonywania zawodu lekarza (PWZ).

ŚCIEŻKA STANDARDOWA

(dla obywateli państw trzecich, czyli osób posiadających kwalifikacje uzyskane w państwie niebędącym państwem członkowskim UE)

Prawo wykonywania zawodu lekarza specjalisty (psychiatry) w Polsce **na określony zakres czynności zawodowych, czas i miejsce** może uzyskać osoba, która:

- 1) Ukończyła co najmniej pięcioletnie studia na kierunku lekarskim poza terytorium Unii Europejskiej.
- 2) Posiada tytuł lekarza specjalisty psychiatrii uzyskany poza terytorium Unii Europejskiej (wymagana nostryfikacja).
- 3) Posiada zaświadczenie od podmiotu wykonującego działalność leczniczą w Polsce, który planuje ją zatrudnić.

- 4) Ma co najmniej 3-letnie doświadczenie zawodowe jako lekarz specjalista psychiatrii, uzyskane w okresie 5 lat bezpośrednio poprzedzających uzyskanie zaświadczenia, o którym mowa w pkt. 3.
- 5) Złożyć oświadczenie o znajomości języka polskiego wystarczającej do wykonywania powierzono-ego jej zakresu czynności zawodowych.

[Dokładny opis procedury](#)

WAŻNE:

- 1) Prawo wykonywania zawodu na powyższych zasadach może zostać przyznane na okres nie dłuższy niż 5 lat, bez możliwości jego przedłużenia.
- 2) Na podstawie przyznanego warunkowego PWZ będzie można na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wykonywać zawód lekarza wyłącznie w podmiocie leczniczym wskazanym w decyzji Ministra Zdrowia.
- 3) Na podstawie przyznanego PWZ przez 1 rok pracuje się pod nadzorem opiekuna będącego lekarzem posiadającym specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w danej dziedzinie medycyny.
- 4) W momencie rozwiązania umowy o pracę, podmiot, w którym było się zatrudnionym przesyła taką informację do Okręgowej rady lekarskiej, która niezwłocznie skreśli daną osobę z rejestru lekarzy, co będzie równoznaczne z wygaśnięciem PWZ tej osoby.

Uwaga: część procedury (nostryfikacja) jest w tym trybie odpłatna.

Podstawa prawna: [rozdz. II ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry](#), Dz. U. 1997 Nr 28 poz. 152.

ŚCIEŻKA UPROSZCZONA

(rozwiązanie tymczasowe dla osób objętych działaniem ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa)

Warunkowe prawo wykonywania zawodu lekarza specjalisty psychiatrii w Polsce może uzyskać każda osoba posiadająca obywatelstwo ukraińskie oraz ukończone studia na kierunku lekarskim oraz tytuł specjalisty psychiatrii.

Należy spełnić następujące warunki:

- 1) posiadać dyplom lekarza potwierdzający ukończenie co najmniej 5-letnich studiów, wydany w innym państwie niż państwo członkowskie Unii Europejskiej
- 2) posiadać pełną zdolność do czynności prawnych

- 3) posiadać stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu lekarza
- 4) wykazywać nienaganną postawę etyczną
- 5) posiadać tytuł specjalisty wydany przez właściwy organ w danym państwie
- 6) złożyć oświadczenie o znajomości języka polskiego wystarczającej do wykonywania powierzonych jej zakresu czynności zawodowych.

WAŻNE:

Procedura uzyskania PWZ na określony zakres czynności składa się z dwóch etapów: najpierw zgody Ministra Zdrowia (art. 7ust. 2a ustawy o zawodzie lekarza), a następnie przyznania PWZ przez okręgową izbę lekarską, na podstawie tej zgody (art. 7ust. 2e ustawy o zawodzie lekarza). W przypadku odmowy przyznania PWZ przez okręgową radę lekarską stronie służy odwołanie do Naczelnej Rady Lekarskiej, a następnie skarga do sądu administracyjnego.

Po uzyskaniu warunkowego PWZ można podjąć pracę w dowolnym podmiocie leczniczym w Polsce, zgodnie ze swoimi kwalifikacjami. PWZ wydane w tym trybie jest ważne przez 5 lat od dnia jego wydania.

Procedura jest bezpłatna. [Dokładny opis procedury](#)

Podstawa prawna: art. 62–63 [ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa](#), Dz.U. 2022 poz. 583.

2.2. (PL) Lekarz – specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży • (UA) Lekarz – psychiatra dziecięcy (Лікар-психіатр дитячий) • (UA) Lekarz – psychiatra młodzieży (Лікар – психіатр підлітковий)

2.2.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA	
Lekarz – specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży (221257)	Лікар-психіатр дитячий WYMOWA <i>Likar – psychiatr dytiaczyj</i> TŁUMACZENIE Lekarz – psychiatra dziecięcy	Лікар-психіатр підлітковий WYMOWA <i>Likar – psychiatr pidlitkowyj</i> TŁUMACZENIE Lekarz – psychiatra młodzieży
ZAWÓD REGULOWANY		

2.2.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Lekarz specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży (UA) Lekarz-psychiatra dziecięcy oraz (UA) Lekarz-psychiatra młodzieży to:

ZAWODY POKREWNE

Różnice pomiędzy nimi wynikają przede wszystkim z odmiennych systemów kształcenia lekarzy w Polsce i Ukrainie. (PL) Lekarz specjalista psychiatrii jest zobowiązany ukończyć ogólny staż podyplomowy i dopiero wtedy wejść na kilkuletnią ścieżkę szkolenia specjalistycznego. Szkolenie takie kończy się państwowym egzaminem specjalizacyjnym. W Ukrainie tytuł lekarza specjalisty przysługuje osobie, która ukończyła zaraz po studiach medycznych Internaturę, czyli trwający od 1-3 lat staż specjalizacyjny. Jest też możliwość ukończenia 2-4-letniej Ordynatury Klinicznej, która jednak nie jest obowiązkowa. Mogą też występować znaczące różnice programowe, jeśli chodzi o daną specjalizację w Polsce i Ukrainie.

2.2.3. Opis zadań zawodowych

(PL) LEKARZ – SPECJALISTA PSYCHIATRII DZIECI I MŁODZIEŻY	(UA) LEKARZ – PSYCHIATRA DZIECIĘCY	(UA) LEKARZ – PSYCHIATRA MŁODZIEŻY
<p>Synteza: rozpoznaje, różnicuje i leczy zaburzenia psychiczne, nerwice, upośledzenia umysłowe i inne choroby psychiczne wieku rozwojowego oraz uzależnienia (lekomanie, narkomanie, alkoholizm, nikotynizm) i inne formy nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży; podejmuje działania na rzecz promocji zdrowia i zapobiegania chorobom psychicznym.</p>	<p>Synteza: brak oficjalnej syntezy.</p>	<p>Synteza: brak oficjalnej syntezy.</p>

ZADANIA ZAWODOWE		
(PL) LEKARZ – SPECJALISTA PSYCHIATRII DZIECI I MŁODZIEŻY	(UA) LEKARZ – PSYCHIATRA DZIECIĘCY	(UA) LEKARZ – PSYCHIATRA MŁODZIEŻY
PRZEPROWADZANIE BADAŃ I/LUB TESTÓW		
<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza badanie psychiatryczne umożliwiające postawienie rozpoznania lub kontrolę i ocenę stanu psychicznego dziecka • przeprowadza wywiady środowiskowe (szkoła, dom, inne) umożliwiające uzyskanie dodatkowych informacji o dziecku • kieruje pacjentów na badania dodatkowe (uzupełniające) oraz na konsultacje do innych specjalistów medycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje nowoczesne metody obserwacji chorych dzieci o profilu psychiatrycznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje nowoczesne metody obserwacji chorych.

PRZEPROWADZANIE BADAŃ I/LUB TESTÓW

- przeprowadza próby (testy) sprawności psychicznej w dziedzinach: poznawczej, psychoruchowej i ocenia dojrzałość sfery afektywnej
- wykonuje badania neurologiczne i EEG
- wykonuje wstrzyknięcia, zgłębnikowanie żołądka, cewnikowanie pęcherza moczowego i wykonuje inne pokrewne zabiegi diagnostyczne i lecznicze.

DIAGNOZOWANIE

- interpretuje i ocenia wyniki wykonanych badań dodatkowych (pomocniczych)
- formułuje rozpoznanie lekarskie (diagnozę) i rozpoznanie mniej prawdopodobne (różnicowe).

- stosuje nowoczesne metody diagnostyki chorych dzieci o profilu psychiatrycznym.

- stosuje nowoczesne metody diagnostyki
- uczestniczy w pracach komisji ds. badania stanu zdrowia neuropsychologicznego nastolatków przed przyjęciem do instytucji edukacyjnych i innych.

PSYCHOTERAPIA I INNE METODY LECZENIA NIEZABIEGOWEGO LUB WSPARCIA

- leczy metodami niezabiegowymi (psychoterapia, hipnoza, elektroterapia, stany hipoglikemiczne, terapia zajęciowa, muzykoterapia i inne) zaburzenia psychiczne i zespoły psychoorganiczne, upośledzenie umysłowe, nerwice, uzależnienia oraz inne choroby psychiczne i zespoły nieprzystosowania społecznego.

- prowadzi konsultacje na podstawie skierowania od lekarzy innych specjalności, w tym w domu
- prowadzi leczenie i rehabilitację chorych dzieci o profilu psychiatrycznym
- organizuje nagłą i pilną opiekę psychiatryczną dla dzieci.

- prowadzi konsultacje na podstawie skierowania od lekarzy innych specjalności, w tym w domu
- prowadzi leczenie i rehabilitację młodzieży z zaburzeniami psychicznymi
- wydaje zalecenia dotyczące terapii wspomagającej, terapii zajęciowej, edukacji.

FARMAKOTERAPIA		
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi leczenie farmakologiczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • nadzoruje niepożądane reakcje / działania leków. 	<ul style="list-style-type: none"> • nadzoruje niepożądane reakcje / działania leków.
POMOC MEDYCZNA		
<ul style="list-style-type: none"> • udziela pomocy doraźnej w stanach naglących, przeprowadza reanimację, przetacza krew i płyny infuzyjne, posługuje się potrzebnym sprzętem. 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnia im szybką i pilną opiekę medyczną. 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnia im szybką i pilną opiekę medyczną.
WSPÓŁPRACA		
<ul style="list-style-type: none"> • nawiązuje bliski kontakt z chorym, jego rodziną i otoczeniem w celu zapewnienia współpracy w leczeniu • kieruje działaniami zespołowymi w sytuacjach zagrażających otoczeniu i wymagających opanowania agresji chorego psychicznie • odbywa konsultacje lekarskie dla innych specjalności medycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • zarządza pracą personelu pielęgniarstwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • zarządza pracą personelu pielęgniarstwa • utrzymuje stałą komunikację z innymi specjalistami, nauczycielami i opiekunami.
PROFILAKTYKA I EDUKACJA		
<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w działaniach dotyczących promocji zdrowia i zapobiegania chorobom psychicznym dzieci i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy medycznej wśród społeczeństwa • stosuje nowoczesne metody profilaktyki. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje nowoczesne metody profilaktyki.
PROWADZENIE DOKUMENTACJI		
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dokumentację lekarską (historię choroby) oraz wypisuje skierowania, recepty i zwolnienia lekarskie 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dokumentację medyczną. 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dokumentację medyczną • uzasadnia wskazania i przeciwwskazania do pobytu w specjalistycznych placówkach.

PROWADZENIE DOKUMENTACJI		
<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje opinie, świadectwa, orzeczenia oraz wnioski do celów inwalidztwa, zatrudnienia i sądownictwa. 		
DOSKONALENIE ZAWODOWE		
<ul style="list-style-type: none"> doskonalą swoją wiedzę i umiejętności, między innymi przez uczestnictwo w podyplomowym kształceniu ustawicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> stale podnosi swój poziom zawodowy. 	<ul style="list-style-type: none"> stale podnosi swój poziom zawodowy.
INNE (LUB DODATKOWE) ZADANIA		
<ul style="list-style-type: none"> pełni dyżury specjalistyczne i udziela konsultacji za pomocą środków łączności telefonicznej i wideofonicznej sprawuje nadzór i kontrolę nad przechowywanymi w oddziale szpitalnym: krwią, płynami infuzyjnymi, lekami i sprzętem diagnostyczno-leczniczym bierze udział w doskonaleniu zawodowym (szkoleniu) innych pracowników medycznych kieruje oddziałem lub kliniką psychiatryczną lub przychodnią specjalistyczną podejmuje i koordynuje działania w skali regionu, kraju i działania międzynarodowe, mające na celu profilaktykę i rehabilitację środowisk dzieci i młodzieży zagrożonych patologiami społecznymi (zwłaszcza uzależnieniami) prowadzi badania naukowe i publikuje ich wyniki. 		

2.2.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) LEKARZ – SPECJALISTA CHORÓB WEWNĘTRZNYCH	(UA) LEKARZ – PSYCHIATRA DZIECIĘCY	(UA) LEKARZ – PSYCHIATRA MŁODZIEŻY
POZIOM NQF 7	POZIOM NQF 7	
<p>Ukończenie co najmniej 5-letnich jednolitych studiów magisterskich na kierunku lekarskim, obejmujących co najmniej dwusemestralne praktyczne nauczanie kliniczne i ukończenie stażu podyplomowego.</p> <p>Zdanie Lekarskiego Egzaminu Końcowego (LEK).</p> <p>Ukończenie specjalizacji w dziedzinie psychiatrii.</p> <p>Zdanie państwowego egzaminu specjalizacyjnego.</p>	<p>Ukończenie studiów wyższych na kierunku „Pediatria”.</p> <p>Ukończenie stażu specjalizacyjnego w zakresie psychiatrii dziecięcej.</p> <p>Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.</p>	<p>Ukończenie studiów wyższych na kierunku „Pediatria”.</p> <p>Ukończenie stażu specjalizacyjnego w zakresie psychiatrii młodzieży.</p> <p>Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE		
<ul style="list-style-type: none"> • dyplom ukończenia studiów medycznych • prawo wykonywania zawodu (PWZ) lekarza • tytuł specjalisty w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra /specjalisty (Спеціаліст) w dziedzinie medycyny • certyfikat lekarza specjalisty • wpis do rejestru lekarzy specjalistów, prowadzonego przez Ukraińską Radę Medyczną 	<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra /specjalisty (Спеціаліст) w dziedzinie medycyny • certyfikat lekarza specjalisty • wpis do rejestru lekarzy specjalistów, prowadzonego przez Ukraińską Radę Medyczną
DODATKOWE INFORMACJE		
<p>Zawód lekarza może w Polsce wykonywać tylko osoba posiadająca prawo wykonywania zawodu (PWZ) przyznane przez właściwą okręgową izbę lekarską.</p>	<p>Istnieje wymóg ciągłego doskonalenia zawodowego. W wyniku procedury atestacji, która odbywa się w określonym przez przepisy czasie Lekarz psychiatra dziecięcy może uzyskać:</p>	<p>Istnieje wymóg ciągłego doskonalenia zawodowego. W wyniku procedury atestacji, która odbywa się w określonym przez przepisy czasie Lekarz psychiatra dziecięcy może uzyskać:</p>

DODATKOWE INFORMACJE

W przypadku obywateli polskich i obywateli innych państw członkowskich UE, PWZ przysługuje osobie, która spełnia następujące warunki:

- 1) posiada dokument potwierdzający odpowiednie kwalifikacje
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych
- 3) posiada stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu lekarza
- 4) wykazuje nienaganną postawę etyczną.

Źródło: [rozdz. II ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty](#).

Aktualne programy specjalizacji w zakresie psychiatrii dzieci i młodzieży dostępne są na stronach [Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego](#).

- *II kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o II kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 5 lat*
- *I kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o I kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 7 lat*
- *Najwyższą kategorię kwalifikacji, potwierdzoną/ nadaną zaświadczeniem o wyższej kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 10 lat.*

- *II kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o II kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 5 lat*
- *I kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o I kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 7 lat*
- *Najwyższą kategorię kwalifikacji, potwierdzoną/ nadaną zaświadczeniem o wyższej kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 10 lat.*

2.2.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Lekarz specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży

Zawód lekarza i lekarza specjalisty jest w Polsce zawodem regulowanym, tzn. przed podjęciem pracy w zawodzie konieczne jest uzyskanie prawa wykonywania zawodu lekarza (PWZ).

Dla osób, które uzyskały swoje kwalifikacje w kraju, który nie jest państwem członkowskim UE, dostępne są obecnie w Polsce dwie ścieżki uzyskania PWZ. Szczegółowo opisane są one w części 2.1.5 tej broszury.

2.3. (PL) Psycholog kliniczny • (UA) Lekarz – psycholog (Лікар-психолог)

2.3.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Psycholog kliniczny (263403)	Лікар- психолог WYMOWA <i>Likar – psycholołoh</i> TŁUMACZENIE Lekarz – psycholog

2.3.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Psycholog kliniczny i (UA) Lekarz psycholog to:

ZAWODY POKREWNE

Mają oni częściowo podobny zakres zadań zawodowych, różniący się przede wszystkim tym, że (UA) Lekarz psycholog ma możliwość udzielania pomocy medycznej.

2.3.3. Opis zadań zawodowych

(PL) PSYCHOLOG KLINICZNY	(UA) LEKARZ – PSYCHOLOG
Synteza: prowadzi badania diagnostyczne oraz działalność korekcyjno-wyrównawczą zaburzeń u dzieci i ludzi dorosłych w ramach: psychologii lekarskiej (u osób z zaburzeniami somatycznymi i psychicznymi), psychologii sądowej (u przestępców), defektologii (u osób ze zmianami w psychice wywołanej defektami organicznymi); stosuje profilaktykę w celu zapobiegania występowaniu zaburzeń.	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

ZADANIA ZAWODOWE	
(PL) PSYCHOLOG KLINICZNY	(UA) LEKARZ – PSYCHOLOG
PRZEPROWADZANIE BADAŃ I/LUB TESTÓW	
<ul style="list-style-type: none"> • bada i analizuje psychologiczne czynniki wpływające np. na zaburzenia psychosomatyczne oraz psychologiczne konsekwencje chorób przewlekłych • przeprowadza wywiad diagnostyczny i testy kliniczne • prowadzi badania w zakresie eugeniki, psychologii zeznań świadków, przydatności zawodowej więźniów itp. oraz doradztwo psychologiczne służące zapobieganiu przestępstwom i reedukacji przestępców • bada procesy psychologiczne towarzyszące okresowi ciąży i porodu oraz prowadzi psychoprofilaktykę porodu. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje nowoczesne metody psychodiagnostyki.
DIAGNOZOWANIE	
<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wyniki badań • diagnozuje zaburzenia w rozwoju umysłowym i społecznym, zaburzenia neurologiczne u dzieci i dorosłych (mowy, pamięci, percepcji wzrokowej) oraz zaburzenia osobowości u pacjentów psychiatrycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • stawia psychodiagnozę.
PSYCHOTERAPIA I INNE METODY LECZENIA NIEZABIEGOWEGO LUB WSPARCIA	
<ul style="list-style-type: none"> • dobiera metody psychokorekcji • stosuje psychoterapię w leczeniu schorzeń wewnętrznych, chirurgicznych i innych (psychoterapia podtrzymująca), nerwic i psychoz (psychoterapia objawowa, relaksacyjna i psychoanalityczna), schorzeń neurologicznych (psychoterapia grupowa) • prowadzi rehabilitację psychologiczną chorych po przebytych ostrych chorobach internistycznych i chirurgicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnia pacjentom z zaburzeniami pomoc psychologiczną, w tym poradnictwo telemedyczne • prowadzi leczenie oraz rehabilitację medyczną i psychologiczną pacjentów z różnymi chorobami somatycznymi.
POMOC MEDYCZNA	
	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnia pacjentom z zaburzeniami pomoc medyczną, w tym poradnictwo telemedyczne

POMOC MEDYCZNA	
	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnia pomoc medyczną i psychologiczną osobom w każdym wieku, które jej potrzebują.
PORADNICTWO I DORADZTWO	
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi doradztwo. 	
PROFILAKTYKA I EDUKACJA	
	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi psychoprofilaktykę wśród osób zagrożonych rozwojem zaburzeń psychicznych, psychosomatycznych i zaburzeń zachowania • prowadzi działania zapobiegające wypaleniu zawodowemu wśród pracowników służby zdrowia i pacjentów • uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy medycznej i psychologicznej wśród społeczeństwa w zakresie psychohigieny.
WSPÓŁPRACA	
<ul style="list-style-type: none"> • ściśle współpracuje z personelem lekarskim przy diagnozowaniu, leczeniu i prewencji chorób • utrzymuje wymagane kontakty z członkami rodzin pacjentów, przedstawicielami innych dyscyplin psychologicznych i pokrewnych, nauczycielami, pracodawcami i in. 	<ul style="list-style-type: none"> • zarządza pracą młodszych specjalistów z wykształceniem medycznym • współpracuje z odpowiednimi lekarzami specjalistami w leczeniu i rehabilitacji pacjentów z różnymi rodzajami zaburzeń psychicznych, psychosomatycznych i zaburzeń zachowania.
DOSKONALENIE ZAWODOWE	
	<ul style="list-style-type: none"> • stale podnosi swój poziom zawodowy, w tym poddaje się obowiązkowej superwizji.
PROWADZENIE DOKUMENTACJI	
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dokumentację badań, diagnoz i działalności psychokorekcyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dokumentację medyczną, w tym w formie elektronicznej.
PRACA NAUKOWO-BADAWCZA	
<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje ekspertyzy, raporty i referaty naukowe. 	

2.3.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) PSYCHOLOG KLINICZNY	(UA) LEKARZ – PSYCHOLOG
POZIOM NQF 7	POZIOM NQF 7
<p>Ukończenie studiów wyższych magisterskich na kierunku „Psychologia”.</p> <p>Ukończenie 4-letniego szkolenia specjalizacyjnego z zakresu psychologii klinicznej.</p> <p>Zdanie Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego.</p>	<p>Ukończenie studiów wyższych na kierunku „Ochrona zdrowia” lub „Medycyna” w specjalności „Psychologia medyczna” (z tytułem magistra lub specjalisty).</p> <p>Ukończenie stażu specjalizacyjnego w zakresie psychologii medycznej.</p> <p>Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra psychologii • certyfikat specjalisty w zakresie psychologii klinicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra / specjalisty (Спеціаліст) • certyfikat lekarza specjalisty • wpis do rejestru lekarzy specjalistów, prowadzonego przez Ukrainką Radę Medyczną.
DODATKOWE INFORMACJE	
<p>Aktualny program specjalizacji z psychologii klinicznej</p> <p>Istnieje możliwość uznania dotychczasowego dorobku naukowego lub zawodowego za równoważny ze zrealizowaniem programu szkolenia specjalizacyjnego. Więcej: art.28 ustawy z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia, Dz.U. 2017 poz. 599.</p> <p>Uznanie dorobku nie zwalnia z konieczności zdania Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego.</p>	<p>Istnieje wymóg ciągłego doskonalenia zawodowego. W wyniku procedury atestacji, która odbywa się w określonym przez przepisy czasie Lekarz-psycholog może uzyskać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>II kategorię kwalifikacji</i>, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o II kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 5 lat • <i>I kategorię kwalifikacji</i>, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o I kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 7 lat • <i>Najwyższą kategorię kwalifikacji</i>, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o wyższej kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 10 lat.

2.3.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Psycholog kliniczny

Dostęp do zawodu (PL) Psychologa klinicznego jest w Polsce częściowo ograniczony. Aby go wykonywać, oprócz ukończenia studiów magisterskich w zakresie psychologii lub innym na odpowiednim kierunku, konieczne jest ukończenie specjalizacji w dziedzinie „Psychologia kliniczna” i zdanie Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego.

Obywatele państw trzecich, w tym Ukrainy, aby uzyskać możliwość pracy w tym zawodzie muszą:

1. **Uznać dyplom** ukończenia studiów magisterskich na odpowiednim kierunku:
 - a. poprzez nostryfikację Więcej informacji o procedurze: [NAWA](#)
 - b. poprzez uznanie go za równoważny z polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych magisterskich; w przypadku Ukrainy za takie uznawane są dyplomy uzyskane do 20.06.2006 r. Więcej informacji: [NAWA](#).
2. **Odbyć 4-letnie szkolenie specjalizacyjne** – na warunkach i w sposób obowiązujący obywateli polskich. Więcej o procedurze: [ustawa o z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia](#) lub uzyskać zwolnienie z jego odbywania ze względu na dorobek – więcej: art.28 [ustawy z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia](#).
3. **Zdać Państwowy Egzamin Specjalizacyjny** w dziedzinie Psychologii Klinicznej.

Uznanie kwalifikacji w zakresie zawodu lekarza:

(UA) Lekarz psycholog ma możliwość skorzystania ze ścieżki uznawalności kwalifikacji dla lekarzy (Broшуra 4/2023 pkt 2.1.5) i podjąć pracę jako lekarz bez specjalizacji.

Tymczasowe i warunkowe uznanie kwalifikacji w ramach zgody na udzielanie pomocy psychologicznej obywatelom Ukrainy:

Na podstawie art. 64a., obywatel Ukrainy legalnie przebywający na terytorium RP oraz posiadający uzyskany w Ukrainie dyplom: (a) jednolitych studiów na kierunku psychologia albo (b) dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku psychologia i II stopnia na kierunku psychologia – zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego specjalisty na kierunku psychologia albo magistra na kierunku psychologia, może świadczyć usługi psychologiczne obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, w tym może udzielać świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień.

2.4. (PL) Psychoterapeuta • (UA) Lekarz-psychoterapeuta (Лікар-психотерапевт)

2.4.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Psychoterapeuta (229905)	Лікар – психотерапевт WYMOWA <i>Likar – psychoterapewt</i> TŁUMACZENIE Lekarz – psychoterapeuta

2.4.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Psychoterapeuta i (UA) Lekarz psychoterapeuta to:

ZAWODY POKREWNE

Podobny jest ich obszar działalności zawodowej. Różni je natomiast to, że (UA) Lekarz-psychoterapeuta może udzielać pomocy medycznej oraz to, że w przypadku (PL) Psychoterapeuty nie ma obecnie żadnych wymagań, które w przepisach uznane by były za niezbędne do wykonywania tego zawodu. Zdecydowane więc oba te zawody mogą się różnić pod względem poziomu wykształcenia, zwłaszcza, że aby zostać Lekarzem specjalizującym się w psychoterapii należy ukończyć najpierw specjalizację pierwszą, a potem dopiero przystępuje się do kursu specjalizacyjnego z psychoterapii.

2.4.3. Opis zadań zawodowych

(PL) PSYCHOTERAPEUTA	(UA) LEKARZ – PSYCHOTERAPEUTA
Synteza: prowadzi terapię osób uzależnionych, z zaburzeniami osobowości, chorobami psychicznymi, fobiami, nerwicami; pomaga rozwiązywać problemy małżeńskie, rodzinne, zawodowe za pomocą różnorodnych metod i technik psychoterapeutycznych, takich jak:	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

(PL) PSYCHOTERAPEUTA	(UA) LEKARZ – PSYCHOTERAPEUTA
psychoanaliza, muzykoterapia, treningi interpersonalne, ćwiczenia relaksacyjne, hipnoza, gry, psychodramy, pozytywne myślenie oraz zajęcia plastyczne, indywidualnie lub grupowo w celu modyfikacji zachowań klientów.	

ZADANIA ZAWODOWE

(PL) PSYCHOTERAPEUTA	(UA) LEKARZ – PSYCHOTERAPEUTA
-----------------------------	--------------------------------------

PRZEPROWADZANIE BADAŃ I/LUB TESTÓW

<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza wywiad, obserwuje zachowania, wysłuchuje klienta, zapoznaje się z jego problemami w przypadku psychoterapii indywidualnej. 	
---	--

DIAGNOZOWANIE

<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny zaburzeń klienta, dokonuje diagnozy jego problemów • gromadzi informacje o osobach poddawanych psychoterapii oraz o efektach psychoterapii. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje nowoczesne metody diagnozowania.
--	--

PSYCHOTERAPIA I INNE FORMY LECZENIA NIEZABIEGOWEGO LUB WSPARCIA

<ul style="list-style-type: none"> • wybiera odpowiednie metody i techniki terapeutyczne do rozwiązania problemów klienta, np. w przypadku psychoanalizy stosuje techniki wglądu, swobodnych skojarzeń, analizy marzeń sennych, oporu, przeniesienia • dobiera do grupy terapeutycznej uczestników o określonych cechach • przygotowuje grupę terapeutyczną do zajęć w przypadku psychoterapii zbiorowej • przeprowadza treningi terapeutyczne dla różnych grup klientów: pacjentów szpitali psychiatrycznych, osób pragnących poprawić swoje relacje z innymi ludźmi, mających problemy emocjonalne, nie radzących sobie w różnych sferach życia – w rodzinie, pracy itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cel i planuje leczenie psychoterapeutyczne • prowadzi leczenie i rehabilitację pacjentów z różnego rodzaju zaburzeniami psychicznymi, psychosomatycznymi i zaburzeniami zachowania oraz osób w kryzysach życiowych • udziela pacjentom szybkiej i pilnej pomocy psychoterapeutycznej.
--	---

POMOC MEDYCZNA	
	<ul style="list-style-type: none"> • udziela pacjentom szybkiej i pilnej pomocy medyczno-psychologicznej, w tym poradnictwa telemedycznego.
PORADNICTWO I DORADZTWO	
<ul style="list-style-type: none"> • wybiera odpowiednie techniki treningu, np. treningu interpersonalnego nakierowanego na kształtowanie dobrych kontaktów międzyludzkich lub techniki poznania samego siebie, rozwoju duchowego lub zawodowego itp. 	
PROFILAKTYKA I EDUKACYJNA	
	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje nowoczesne metody profilaktyki.
WSPÓŁPRACA	
<ul style="list-style-type: none"> • nawiązuje kontakt z klientem, zapewnia mu poczucie bezpieczeństwa i komfortu psychicznego • współpracuje z lekarzami leczącymi pacjentów. 	<ul style="list-style-type: none"> • kieruje pracą młodszych specjalistów z wykształceniem medycznym.
PROWADZENIE DOKUMENTACJI	
	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dokumentację medyczną, w tym w formie elektronicznej.
DOSKONALENIE ZAWODOWE	
	<ul style="list-style-type: none"> • stale podnosi swój poziom zawodowy, w tym poddaje się obowiązkowej superwizji.
INNE (LUB DODATKOWE) ZADANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadza badania psychologiczne odpowiednimi testami osobowościowymi • prowadzi szkolenia dla młodych psychoterapeutów • prowadzi zajęcia dydaktyczne • popularyzuje osiągnięcia psychoterapii. 	

2.4.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) PSYCHOTERAPEUTA	(UA) LEKARZ – PSYCHOTERAPEUTA
POZIOM NQF 7 (PREFEROWANY)	POZIOM NQF 7
<p>Obecnie brak formalnych wymagań.</p> <p>Preferowane jest ukończenie studiów psychologicznych lub pokrewnych oraz ukończenie szkolenia podyplomowego z zakresu psychoterapii.</p>	<p>Ukończenie studiów wyższych na kierunku „Ochrona zdrowia” lub „Medycyna” w specjalności „Psychologia medyczna”.</p> <p>Ukończenie stażu specjalizacyjnego w zakresie psychologii medycznej, psychiatrii lub neurologii, lub chorób wewnętrznych, lub praktyki ogólnej – medycyny rodzinnej; z następującą po niej specjalizacją w zakresie psychoterapii.</p> <p>Brak wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
<ul style="list-style-type: none"> • dyplom ukończenia studiów wyższych • certyfikaty wydawane przez poszczególne stowarzyszenia branżowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra / specjalisty (Спеціаліст) • certyfikat lekarza specjalisty • wpis do rejestru lekarzy specjalistów, prowadzonego przez Ukraińską Radę Medyczną.
DODATKOWE INFORMACJE	
<p>WAŻNE</p> <p>Obecnie (czerwiec 2023) trwają prace nad uregulowaniem zawodu psychoterapeuty. W tej chwili kwalifikacje do wykonywania tego zawodu poddawane są jedynie weryfikacji rynkowej.</p> <p>Pracodawcy i klienci mogą preferować osoby posiadające certyfikaty ukończenia szkoleń wydawane przez poszczególne stowarzyszenia branżowe, np. Polskie Towarzystwo Psychologiczne.</p>	<p>Istnieje wymóg ciągłego doskonalenia zawodowego. W wyniku procedury atestacji, która odbywa się w określonym przez przepisy czasie Lekarz – psychoterapeuta może uzyskać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • II kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o II kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 5 lat • I kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o I kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 7 lat

DODATKOWE INFORMACJE

- Najwyższą kategorię kwalifikacji, potwierdzoną/ nadaną zaświadczeniem o wyższej kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe w danej specjalności – ponad 10 lat.

2.4.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Psychoterapeuta

Obecnie zawód (PL) Psychoterapeuty jest w Polsce nieregulowanym.

Pracodawcy i klienci mogą preferować osoby posiadające wyższe wykształcenie psychologiczne oraz certyfikaty ukończenia szkoleń podyplomowych wydawane przez poszczególne stowarzyszenia branżowe reprezentujące różne nurty psychoterapeutyczne lub np. [Polskie Towarzystwo Psychologiczne](#)

Dla obywateli państw trzecich, w tym Ukrainy, przydatne okazać się może:

1. Uznanie dyplomu ukończenia studiów magisterskich na odpowiednim kierunku:
 - a. poprzez nostryfikację Więcej informacji o procedurze: [NAWA](#)
 - b. poprzez uznanie go za równoważny z polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych magisterskich; w przypadku Ukrainy za takie uznawane są dyplomy uzyskane do 20.06.2006 r. Więcej informacji: [NAWA](#).
2. Uzyskanie międzynarodowych lub polskich certyfikatów branżowych (np. wydawanych przez [Polskie Towarzystwo Psychologiczne](#)).

Uznanie kwalifikacji w zakresie zawodu lekarza:

(UA) Lekarz psycholog ma możliwość skorzystania ze ścieżki uznawalności kwalifikacji dla lekarzy (Brozura 4/2023 pkt 2.1.5) i podjąć pracę jako lekarz bez specjalizacji.

Tymczasowe i warunkowe uznanie kwalifikacji w ramach zgody na udzielanie pomocy psychologicznej obywatelom Ukrainy:

Na podstawie art. 64a., obywatel Ukrainy legalnie przebywający na terytorium RP oraz posiadający uzyskany w Ukrainie dyplom: (a) jednolitych studiów na kierunku psychologia albo (b) dyplom

ukończenia studiów I stopnia na kierunku psychologia i II stopnia na kierunku psychologia – zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego specjalisty na kierunku psychologia albo magistra na kierunku psychologia, może świadczyć usługi psychologiczne obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, w tym może udzielać świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień.

2.5. (PL) Psycholog • (UA) Psycholog praktyk (sfera społeczna) (Практичний психолог (соціальна сфера))

2.5.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Psycholog (263401)	Практичний психолог (соціальна сфера) WYMOWA <i>Praktycznyj psycholołoh (socialna sfera)</i> TŁUMACZENIE Psycholog praktyk (sfera społeczna)

2.5.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Psycholog i (UA) Psycholog praktyk (sfera społeczna) to:

ZAWODÓW BARDZO PODOBNYCH

Są one zbieżne w większości przypisanych im zadań zawodowych, do ich wykonywania natomiast wskazany jest podobny poziom i rodzaj wykształcenia.

2.5.3. Opis zadań zawodowych

(PL) PSYCHOLOG	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK (SFERA SPOŁECZNA)
Synteza: prowadzi badania, analizuje procesy psychiczne i zachowania indywidualne i grupowe ludzi oraz stosuje tę wiedzę w celu lepszego przystosowania jednostki lub grup do życia społecznego i rozwoju osobistego, edukacyjnego lub zawodowego; prowadzi działania profilaktyczne i terapeutyczne w stosunku do osób z zaburzeniami somatycznymi i psychicznymi, diagnozuje skutki dziedziczności	Synteza: zapobiega negatywnym przejawom społecznym w zachowaniu grup i jednostek oraz udziela pomocy psychologicznej przedstawicielom grup społecznie wrażliwych i jednostkom w trudnej sytuacji życiowej.

(PL) PSYCHOLOG	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK (SFERA SPOŁECZNA)
<p>oraz wpływ różnorodnych czynników (np. społecznych) na psychikę ludzką, prowadzi poradnictwo i doradztwo psychologiczne w zakresie doboru i szkolenia zawodowego lub zatrudnienia; prowadzi działalność korekcyjno-wyrównawczą, w celu usunięcia niedoborów rozwojowych oraz braków w wiadomościach, umiejętnościach i postawach dzieci i młodzieży.</p>	

ZADANIA ZAWODOWE	
(PL) PSYCHOLOG	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK (SFERA SPOŁECZNA)
PRZEPROWADZANIE BADAŃ I/LUB TESTÓW	
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi badania psychologiczne i rozwija teorię w zakresie psychologii ogólnej i subdyscyplin (psychologii klinicznej, ogólnej, pracy, rozwojowej i wychowawczej, społecznej oraz psychologii pracy) • planuje i przeprowadza testy w celu dokonania pomiarów psychicznych, fizycznych i innych cech, takich jak inteligencja, zdolności, umiejętności • analizuje wpływ dziedziczności oraz czynników społecznych, zawodowych i innych na sposób myślenia i zachowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje potrzeby osób szukających pomocy psychologicznej • rozpoznaje problemy psychologiczne osób w różnym wieku i z różnych grup społecznych, w tym przedstawicieli grup szczególnie wrażliwych i osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej (osoby z różnego rodzaju uzależnieniami; osoby chore, samotne, starsze; sieroty; osoby i dzieci z problemami zdrowotnymi i / lub niepełnosprawnością; rodzice wychowujący dzieci i młodzież z problemami zdrowotnymi i / lub niepełnosprawnością; osoby z PTSD; osoby ścigane i przebywające w zakładach karnych itp.).
DIAGNOZOWANIE	
<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje i ocenia wyniki testów. 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z nowych osiągnięć i metod pracy diagnostycznej.
PSYCHOTERAPIA I INNE FORMY LECZENIA NIEZABIEGOWEGO LUB WSPARCIA	
	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje indywidualny program rehabilitacji dla osób / dzieci z niepełnosprawnością (program wsparcia psychologicznego) oraz osób poszukujących pomocy psychologicznej

PSYCHOTERAPIA I INNE FORMY LECZENIA NIEZABIEGOWEGO LUB WSPARCIA

- monitoruje realizację indywidualnego programu rehabilitacji osób / dzieci z niepełnosprawnością (programu wsparcia psychologicznego).

PORADNICTWO I DORADZTWO

- udziela porad
- prowadzi poradnictwo lub wywiady i zajęcia terapeutyczne z jednostkami i grupami (treningi interpersonalne itp.).
- prowadzi działania doradcze.

WSPÓŁPRACA

- utrzymuje kontakty z członkami rodzin, władzami oświatowymi lub pracodawcami i zaleca możliwe rozwiązania problemów i postępowania
- studiuje czynniki psychologiczne i emocjonalne lub zaburzenia osobowości oraz konsultuje się z odpowiednimi specjalistami.
- tworzy i organizuje wielodyscyplinarny zespół do realizacji indywidualnego programu rehabilitacji osób / dzieci niepełnosprawnych (program wsparcia psychologicznego)
- nawiązuje kontakt z osobami poszukującymi pomocy psychologicznej, ich rodzicami (osobami sprawującymi władzę rodzicielską), ich rodzinami i członkami rodzin
- współpracuje z opieką zdrowotną, opieką społeczną, organami ścigania, instytucjami edukacyjnymi i innymi zainteresowanymi stronami
- kieruje osoby poszukujące pomocy psychologicznej, w razie potrzeby, do odpowiedniego specjalisty lub instytucji.

PROFILAKTYKA I EDUKACJA

- opracowuje programy szkoleń w zakresie problematyki psychologicznej
- prowadzi szkolenia nauczycieli w zakresie rozwiązywania problemów niedostosowania społecznego, niepowodzeń szkolnych, narkomanii i innych zjawisk patologicznych w szkole.
- zapobiega negatywnym zjawiskom w zachowaniu grup społecznych i jednostek (sieroctwo społeczne, przejawy zachowań agresywnych lub konfliktowych itp.)
- planuje profilaktykę psychologiczną zgodnie z rozpoznanymi potrzebami i grupą docelową osób zgłaszających się po pomoc psychologiczną
- prowadzi działania edukacyjne wśród osób zgłaszających się po pomoc psychologiczną, rodziców (osób in loco parentis), członków rodzin osób zgłaszających się po pomoc psychologiczną

PROFILAKTYKA I EDUKACJA	
	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w wydarzeniach informacyjno-edukacyjnych.
PROWADZENIE DOKUMENTACJI	
	<ul style="list-style-type: none"> prowadzi niezbędną dokumentację i korespondencję urzędową.
DOSKONALENIE ZAWODOWE	
	<ul style="list-style-type: none"> doskonali własną działalność zawodową, podnosi kwalifikacje, także przez samokształcenie uczestniczy i prowadzi superwizję i interwencję w celu zapobiegania wypaleniu zawodowemu.
INNE (LUB DODATKOWE) ZADANIA	
<ul style="list-style-type: none"> prowadzi działalność naukową i dydaktyczną przygotowuje naukowe referaty i raporty publikuje wyniki badań bierze udział w konferencjach i seminariach naukowych. 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w spotkaniach metodycznych, konferencjach, seminariach, okrągłych stołach, szkoleniach itp.

2.5.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) PSYCHOLOG	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK (SFERA SPOŁECZNA)
POZIOM NQF 7	POZIOM NQF 6 LUB 7
Ukończenie studiów magisterskich na kierunku psychologia.	Ukończenie studiów wyższych I (bakaławr) lub II stopnia (magister / specjalista) w zakresie „Psychologii” lub „Psychologii medycznej”.
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
<ul style="list-style-type: none"> dyplom magistra świadcstwo ukończenia studiów podyplomowych certyfikaty wydawane przez poszczególne stowarzyszenia branżowe. 	<ul style="list-style-type: none"> dyplom magistra / specjalisty (Спеціаліст) dyplom bakaławra.

DODATKOWE INFORMACJE

[Ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów](#) stanowi, że psycholog powinien spełniać łącznie następujące warunki:

- 1) uzyskać w polskiej uczelni dyplom magistra psychologii lub uzyskać za granicą wykształcenie uznane za równorzędne w Rzeczypospolitej Polskiej
- 2) posiadać pełną zdolność do czynności prawnych
- 3) władać językiem polskim w mowie i piśmie w zakresie koniecznym do wykonywania zawodu psychologa
- 4) odbyć podyplomowy staż zawodowy, pod merytorycznym nadzorem psychologa posiadającego prawo wykonywania zawodu, który ponosi odpowiedzialność za czynności zawodowe wykonywane przez psychologa-stażystę.

W praktyce jednak nie ma formalnej procedury nadania prawa do wykonywania zawodu (PL) Psychologa, gdyż nie powstał samorząd branżowy, który wskazuje ustawa, czyli Regionalne Izby Psychologów. To instytucja, która miałaby prowadzić formalny rejestr psychologów, którym przyznano prawo wykonywania zawodu. Taka instytucja, ani rejestr nie istnieją, więc ustawowych założeń nie da się więc spełnić. Istnieje natomiast certyfikacja przez organizacje branżowe, która nie ma jednak charakteru obowiązkowego, a rekomendowany.

Istnieje wymóg ciągłego doskonalenia zawodowego. W wyniku procedury atestacji, która odbywa się nie rzadziej niż raz na 5 lat, Psycholog praktyk (sfera społeczna) może uzyskać:

- *II kategorię kwalifikacji*, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o II kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe
- *I kategorię kwalifikacji*, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o I kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe
- *Najwyższą kategorię kwalifikacji*, potwierdzoną/ nadaną zaświadczeniem o wyższej kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe.

2.5.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Psycholog

Zawód (PL) Psychologa jest na liście zawodów regulowanych. Dotyczące go przepisy znajdują się w [ustawie z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów](#).

Wykonywanie tego zawodu regulowane jest przepisami ustawy w takim zakresie w jakim to jest możliwe (np. bierze się pod uwagę posiadanie odpowiedniego wykształcenia). Nie istnieje jednak samorząd zawodowy, który zajmowałby się formalnym przyznawaniem prawa do wykonywania zawodu psychologa. Jednak, np. instytucje publiczne biorą pod uwagę czy kandydat spełnia warunki związany z wykształceniem. Inni pracodawcy i klienci mogą również preferować osoby posiadające wyższe wykształcenie psychologiczne oraz certyfikaty ukończenia szkoleń podyplomowych wydawane przez poszczególne stowarzyszenia branżowe.

Dla obywateli państw trzecich, w tym Ukrainy, przydatne okazać się może:

1. Uznanie dyplomu ukończenia studiów magisterskich na odpowiednim kierunku:
 - a. poprzez nostryfikację Więcej informacji o procedurze: [NAWA](#)
 - b. poprzez uznanie go za równoważny z polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych magisterskich; w przypadku Ukrainy za takie uznawane są dyplomy uzyskane do 20.06.2006 r. Więcej informacji: [NAWA](#).
2. Uzyskanie międzynarodowych lub polskich certyfikatów branżowych (np. wydawanych przez [Polskie Towarzystwo Psychologiczne](#)).

Tymczasowe i warunkowe uznanie kwalifikacji w ramach zgody na udzielanie pomocy psychologicznej obywatelom Ukrainy:

Na podstawie art. 64a., obywatel Ukrainy legalnie przebywający na terytorium RP oraz posiadający uzyskany w Ukrainie dyplom: (a) jednolitych studiów na kierunku psychologia albo (b) dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku psychologia i II stopnia na kierunku psychologia – zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego specjalisty na kierunku psychologia albo magistra na kierunku psychologia, może świadczyć usługi psychologiczne obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, w tym może udzielać świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień.

2.6. (PL) Psycholog organizacji • (UA) Psycholog (Психолог)

2.6.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Psycholog organizacji (263404)	Психолог WYMOWA <i>Psycholoh</i> TŁUMACZENIE Psycholog

2.6.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Psychoterapeuta i (UA) Lekarz psychoterapeuta to:

ZAWODY BARDZO PODOBNE

Łączy je podobny poziom wykształcenia i ukierunkowanie specjalizacyjne. Warto jednak zwrócić uwagę, że mogą występować różnice programowe w przygotowaniu osób wykonujących ten zawód w Polsce i w Ukrainie. Oficjalny opis zawodu (UA) Psycholog wskazuje jako miejsce jego działalności zakład pracy, a (PL) Psycholog organizacji jest przygotowany do szerszego zakresu zjawisk organizacyjnych. W praktyce mogło jednak dojść do poszerzenia i unowocześnienia wiedzy zdobywanej w kształceniu (UA) Psychologa czy to w edukacji formalnej czy poprzez doświadczenie zawodowe.

2.6.3. Opis zadań zawodowych

(PL) PSYCHOLOG ORGANIZACJI	(UA) PSYCHOLOG
Synteza: diagnozuje i analizuje organizację pracy i kulturę organizacyjną firmy; lokalizuje źródła konfliktu i wskazuje sposoby ich rozwiązywania; organizuje proces selekcji i rekrutacji pracowników; bada kompetencje	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

(PL) PSYCHOLOG ORGANIZACJI	(UA) PSYCHOLOG
pracowników i wskazuje im drogi rozwoju zawodowego; stosuje psychologiczne metody i techniki badań pracowników; współpracuje ze specjalistami zarządzania zasobami ludzkimi.	

ZADANIA ZAWODOWE

(PL) PSYCHOLOG ORGANIZACJI	(UA) PSYCHOLOG
----------------------------	----------------

PRZEPROWADZANIE BADAŃ I/LUB TESTÓW

<ul style="list-style-type: none"> • stosuje psychologiczne metody i techniki badań osobowości, motywacji, kompetencji pracowników i kadry menedżerskiej firmy • interpretuje i ocenia wyniki badań psychologicznych • bada sposoby i metody zarządzania przez kadrę menedżerów • bada kompetencje pracowników oraz planuje ścieżki ich rozwoju zawodowego w firmie. 	<ul style="list-style-type: none"> • bada wpływ psychologicznych, ekonomicznych i organizacyjnych czynników produkcji na działania pracowników przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji w celu opracowania środków mających na celu stworzenie korzystnych warunków pracy i zwiększenia jej efektywności; • bada i analizuje przyczyny fluktuacji kadr • opracowuje profile zawodowe i szczegółową charakterystykę psychologiczną pracowników na różnych stanowiskach • prowadzi eksperymenty mające na celu określenie wpływu warunków pracy na psychikę pracowników, analizuje procesy produkcyjne oraz stan psychiczny i psychologiczny człowieka podczas pracy.
--	--

WSPÓŁPRACA

<ul style="list-style-type: none"> • współpracuje z doradcami zawodowymi i personalnymi w zakresie doboru pracowników na określone stanowiska pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • wraz z innymi specjalistami przedsiębiorstwa wybiera najbardziej palące kwestie i problemy, które należy rozwiązać (rotacja personelu, naruszenie dyscypliny pracy, nieproduktywna praca), identyfikuje sposoby wyeliminowania przyczyn, które je spowodowały.
---	--

PORADNICTWO I DORADZTWO

<ul style="list-style-type: none"> • planuje i realizuje programy z zakresu humanizacji pracy służące budowaniu więzi wśród pracowników, zwalczaniu stresu, poprawie stosunków interpersonalnych itp. 	<ul style="list-style-type: none"> • wydaje zalecenia dotyczące warunków optymalnego wykorzystania osobistych możliwości pracy danej osoby
--	---

PORADNICTWO I DORADZTWO

- optymalizuje warunki pracy w celu podniesienia efektywności pracowników
- lokalizuje źródła konfliktów w organizacji i wskazuje sposoby ich rozwiązywania
- analizuje stanowiska pracy i opracowuje ich profile kompetencyjne
- kształtuje elastyczne postawy kadry menedżerów i wdraża nowoczesne metody zarządzania zasobami ludzkimi
- buduje systemy oceny pracowników, ich awansowania i nagradzania
- planuje, organizuje i uczestniczy w procesie selekcji i rekrutacji pracowników.
- uczestniczy w adaptacji zawodowej młodych pracowników
- uczestniczy w tworzeniu zespołów pracowniczych, projektowaniu systemów organizacji pracy z uwzględnieniem czynników technologicznych i wymagań ergonomicznych
- doradza menedżerom firmy w zakresie społecznych i psychologicznych kwestii zarządzania produkcją i rozwoju zespołu
- pomaga w adaptacji pracowników, w tym pracowników i młodych specjalistów.

PROFILAKTYKA I EDUKACJA

- opracowuje programy szkoleń oraz prowadzi je dla kadry menedżerskiej i właścicieli firm z zakresu psychologii zarządzania zasobami ludzkimi
- organizuje i współorganizuje kongresy, konferencje, sympozja, odczyty itp.
- prezentuje dorobek psychologii pracy, organizacji i zarządzania w kraju i za granicą.

PRACA NAUKOWO-BADAWCZA

- prowadzi prace naukowo-badawcze w zakresie psychologii pracy, organizacji i zarządzania oraz dziedzin pokrewnych.

INNE (LUB DODATKOWE) ZADANIA

- prowadzi zajęcia dydaktyczne dotyczące psychologii organizacji
- prowadzi doradztwo w zakresie dziedzin wiedzy wchodzących w skład psychologii pracy, organizacji i zarządzania oraz nauk pokrewnych
- opracowuje oceny i ekspertyzy dla administracji publicznej oraz firm dotyczących potrzeb i motywów działania różnych grup społecznych w procesie pracy.

2.6.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) PSYCHOLOG ORGANIZACJI	(UA) PSYCHOLOG
POZIOM NQF 7	POZIOM NQF 7
<p>Ukończenie studiów wyższych magisterskich na kierunku „Psychologia”, ze specjalnością psychologia pracy / psychologia organizacji.</p> <p>(LUB)</p> <p>Ukończenie studiów wyższych magisterskich na kierunku „Psychologia” i ukończenie kształcenia podyplomowego w zakresie psychologii organizacji lub w zakresie zarządzania.</p>	<p>Ukończenie studiów wyższych na odpowiednim kierunku (tytuł magistra lub specjalisty).</p> <p>Bez wymagań dotyczących doświadczenia zawodowego.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra • świadectwo ukończenia studiów podyplomowych • certyfikaty wydawane przez poszczególne stowarzyszenia branżowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra / specjalisty (Спеціаліст).
DODATKOWE INFORMACJE	
	<p>Ciągłe doskonalenie zawodowe.</p> <p>W wyniku procedury atestacji, która odbywa się w przewidzianym przez przepisy czasie, Psycholog może uzyskać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>II kategorię kwalifikacji</i>, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o II kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe – co najmniej 1 rok • <i>I kategorię kwalifikacji</i>, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o I kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe – co najmniej 2 lata jako psycholog II kategorii kwalifikacji • <i>Najwyższą kategorię kwalifikacji</i>, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o wyższej

DODATKOWE INFORMACJE

kategorię kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe – co najmniej 2 lata jako psycholog I kategorii kwalifikacji.

2.6.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Psycholog organizacji

Obecnie zawód (PL) Psychologa organizacji nie jest zawodem regulowanym.

Pracodawcy i klienci mogą preferować osoby posiadające wyższe wykształcenie psychologiczne w tej specjalności oraz / lub wykształcenie podyplomowe w zakresie psychologii organizacji lub w zakresie zarządzania. Przydatne mogą być także certyfikaty ukończenia szkoleń podyplomowych wydawane przez poszczególne polskie stowarzyszenia branżowe.

Dla obywateli państw trzecich, w tym Ukrainy, przydatne okazać się może:

1. Uznanie dyplomu ukończenia studiów magisterskich na odpowiednim kierunku:
 - a. poprzez nostryfikację Więcej informacji o procedurze: [NAWA](#)
 - b. poprzez uznanie go za równoważny z polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych magisterskich; w przypadku Ukrainy za takie uznawane są dyplomy uzyskane do 20.06.2006 r. Więcej informacji: [NAWA](#).
2. Uzyskanie międzynarodowych lub polskich certyfikatów branżowych (np. wydawanych przez [Polskie Towarzystwo Psychologiczne](#))

Tymczasowe i warunkowe uznanie kwalifikacji w ramach zgody na udzielanie pomocy psychologicznej obywatelom Ukrainy:

Na podstawie art. 64a., obywatel Ukrainy legalnie przebywający na terytorium RP oraz posiadający uzyskany w Ukrainie dyplom: (a) jednolitych studiów na kierunku psychologia albo (b) dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku psychologia i II stopnia na kierunku psychologia – zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego specjalisty na kierunku psychologia albo magistra na kierunku psychologia, może świadczyć usługi psychologiczne obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, w tym może udzielać świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień.

2.7. (PL) Psycholog wychowawczy • (UA) Psycholog praktyk (Практичний психолог)

2.7.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Psycholog wychowawczy (263406)	Практичний психолог WYMOWA <i>Praktycznyj psychołoh</i> TŁUMACZENIE Psycholog praktyk

2.7.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Psycholog wychowawczy i (UA) Psycholog praktyczny to:

ZAWODY BARDZO PODOBNE

Mają one zbieżny zakres czynności zawodowych odnoszących się do procesu edukacji i wychowania, jak też podobny wymagany poziom wykształcenia.

2.7.3. Opis zadań zawodowych

(PL) PSYCHOLOG WYCHOWAWCZY	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK
Synteza: Bada i diagnozuje psychologiczne problemy nauczania i wychowania; prowadzi działalność korekcyjno-wychowawczą dzieci i młodzieży w celu usunięcia niedoborów rozwojowych oraz braków w wiadomościach, umiejętnościach i postawach dziecka; analizuje czynniki wpływające na naukę i przebieg procesu wychowawczego; prowadzi doradztwo zawodowe dla młodzieży w szkołach różnych poziomów nauczania.	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

ZADANIA ZAWODOWE	
(PL) PSYCHOLOG WYCHOWAWCZY	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK
PRZEPROWADZANIE BADAŃ I/LUB TESTÓW	
<ul style="list-style-type: none"> • stosuje psychologiczne metody i techniki badań cech osobowości, zdolności i zainteresowań zawodowych, motywacji do nauki, niedostosowania społecznego itp. • prowadzi badania nad rozwojem umysłowym, aktywnością poznawczą, uzdolnieniami i zainteresowaniami uczniów na różnych poziomach nauczania • bada dojrzałość szkolną, analizuje przyczyny niepowodzeń szkolnych u uczniów (w tym dzieci nerwicowych i dysleksyjnych). 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje czynniki utrudniające rozwój osobowości uczniów.
DIAGNOZOWANIE	
<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje i ocenia wyniki badań psychologicznych • diagnozuje i analizuje zaburzenia mowy, czytania, pisania, motywacji i osobowości dziecka oraz zaburzenia w rozwoju dziecka w przypadku wad wrodzonych lub uszkodzenia narządów zmysłów (dzieci głuche, autystyczne itp.). 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi diagnostykę psychologiczną o różnym profilu i przeznaczeniu • korzysta z nowych osiągnięć i metod pracy diagnostycznej.
PSYCHOTERAPIA I INNE FORMY LECZENIA NIEZABIEGOWEGO LUB WSPARCIA	
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi działalność reedukacyjno-wyrównawczą procesów poznawczych w zakresie stwierdzonych niedoborów rozwojowych • prowadzi terapię zaburzeń motywacji i osobowości • prowadzi reedukację uczniów mających niepowodzenia szkolne i trudności w nauce. 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z nowych osiągnięć i metod pracy psychokorekcyjnej i profilaktyki psychologicznej • przeprowadza psychologiczną i pedagogiczną korektę zaburzeń socjalizacji i zaburzeń osobowości uczniów • podejmuje działania mające na celu udzielanie różnego rodzaju pomocy psychologicznej (psychokorekcyjnej, resocjalizacyjnej) • udziela pomocy uczniom, rodzicom (osobom in loco parentis) oraz pracownikom placówki w rozwiązywaniu konkretnych problemów.

PORADNICTWO I DORADZTWO

- rozwija zainteresowania i uzdolnienia młodzieży w toku realizacji programów dydaktycznych i wychowawczych szkół oraz innych placówek edukacyjno-wychowawczych
- określa warunki i metody aktywizowania dzieci i młodzieży wybitnie uzdolnionej
- prowadzi w poradniach psychologiczno-pedagogicznych oraz szkołach orientację i doradztwo zawodowe w celu przygotowania uczniów do planowania kariery i trafnego wyboru dalszej nauki i zawodu zgodnie z predyspozycjami psychofizycznymi.
- uczestniczy w pracach rady pedagogicznej, przygotowaniu i prowadzeniu certyfikacji pracowników pedagogicznych, seminariach i spotkaniach stowarzyszeń metodycznych, w opracowywaniu programów nauczania, programów, podręczników, zaleceń metodycznych
- doradza pracownikom instytucji edukacyjnej lub społecznej w zakresie praktycznego zastosowania psychologii mającego na celu poprawę kompetencji społecznych i psychologicznych uczniów pracowników instytucji, rodziców
- zapewnia wsparcie psychologiczne twórczo uzdolnionym uczniom.

PROFILAKTYKA I EDUKACJA

- prowadzi pracę profilaktyczną i psychologiczną w rodzinach i w szkole w przypadku trudności wychowawczych takich jak: uzależnienia, niedostosowanie społeczne, agresja, wagary itp.
- opracowuje programy szkolenia w zakresie rozwiązywania konfliktów w praktyce edukacyjnej (np. szkolenie trenerów mediacji konfliktów szkolnych).
- prowadzi działania profilaktyczne mające na celu zapewnienie zdrowego i bezpiecznego rozwoju psychicznego, somatycznego i społecznego dzieci, młodzieży i młodych ludzi w procesie edukacji i szkolenia
- promuje ochronę praw jednostki zgodnie z konwencją o prawach dziecka i podejmuje środki zapobiegawcze w celu zapobiegania niedostosowaniu społecznemu
- uczestniczy w planowaniu i opracowywaniu rozwojowych i korekcyjnych działań edukacyjnych i wychowawczych, z uwzględnieniem indywidualnych, cech uczniów
- kształtuje kulturę psychologiczną uczniów, w tym kulturę edukacji seksualnej.

DOSKONALNIE ZAWODOWE

- podnosi swój poziom zawodowy i kwalifikacyjny.

PROWADZENIE DOKUMENTACJI

- prowadzi dokumentację w określonej formie

PROWADZENIE DOKUMENTACJI	
	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje wnioski psychologiczno-pedagogiczne na podstawie materiałów badawczych w celu ukierunkowania pracy kadry pedagogicznej i rodziców (osób in loco parentis) nad problemami rozwoju osobowego i społecznego uczniów.
INNE (LUB DODATKOWE) ZADANIA	
<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział w zespołach orzekających niepełnosprawność dzieci i młodzieży w poradniach psychologiczno-pedagogicznych. 	

2.7.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) PSYCHOLOG WYCHOWAWCZY	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK
POZIOM NQF 7	POZIOM NQF 7
<p>Ukończenie studiów wyższych magisterskich na kierunku „Psychologia”.</p> <p>Ukończenie kształcenia podyplomowego w odpowiednim zakresie.</p>	<p>Ukończenie studiów wyższych II stopnia (magister / specjalista) w zakresie „Psychologii” lub „Psychologii medycznej”.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra • świadectwo ukończenia studiów podyplomowych • certyfikaty wydawane przez poszczególne stowarzyszenia branżowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra / specjalisty (Спеціаліст).
DODATKOWE INFORMACJE	
	<p>Ciągłe doskonalenie zawodowe.</p> <p>W wyniku procedury atestacji, która odbywa się w przewidzianym przez przepisy czasie, Psycholog praktyk może uzyskać:</p> <ul style="list-style-type: none"> • II kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o II kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie pedagogiczne – co najmniej 3 lata,

DODATKOWE INFORMACJE

w tym co najmniej 1 rok na stanowisku Psychologa praktyka

- I kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczenie o I kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie pedagogiczne – co najmniej 5 lat, w tym co najmniej 3 lata na stanowisku Psychologa praktyka
- Najwyższą kategorię kwalifikacji, potwierdzoną/ nadaną zaświadczeniem o wyższej kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie pedagogiczne – co najmniej 8 lat, w tym co najmniej 5 lat na stanowisku Psychologa praktyka.

2.7.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Psycholog wychowawczy

Obecnie zawód (PL) Psychologa wychowawczego nie jest zawodem regulowanym.

Pracodawcy i klienci mogą preferować osoby posiadające wyższe wykształcenie psychologiczne w tej specjalności oraz/lub wykształcenie podyplomowe w zakresie psychologii organizacji lub w zakresie zarządzania. Przydatne mogą być także certyfikaty ukończenia szkoleń podyplomowych wydawane przez poszczególne polskie stowarzyszenia branżowe.

Dla obywateli państw trzecich, w tym Ukrainy, przydatne okazać się może:

1. Uznanie dyplomu ukończenia studiów magisterskich na odpowiednim kierunku:
 - a. poprzez nostryfikację Więcej informacji o procedurze: [NAWA](#)
 - b. poprzez uznanie go za równoważny z polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych magisterskich; w przypadku Ukrainy za takie uznawane są dyplomy uzyskane do 20.06.2006 r. Więcej informacji: [NAWA](#).
2. Uzyskanie międzynarodowych lub polskich certyfikatów branżowych (np. wydawanych przez [Polskie Towarzystwo Psychologiczne](#))

Tymczasowe i warunkowe uznanie kwalifikacji w ramach zgody na udzielanie pomocy psychologicznej obywatelom Ukrainy:

Na podstawie art. 64a., obywatel Ukrainy legalnie przebywający na terytorium RP oraz posiadający uzyskany w Ukrainie dyplom: (a) jednolitych studiów na kierunku psychologia albo (b) dyplom

ukończenia studiów I stopnia na kierunku psychologia i II stopnia na kierunku psychologia – zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego specjalisty na kierunku psychologia albo magistra na kierunku psychologia, może świadczyć usługi psychologiczne obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, w tym może udzielać świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień.

2.8. (PL) Nauczyciel psycholog • (UA) Psycholog praktyk w instytucji oświaty (Практичний психолог закладу освіти)

2.8.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Nauczyciel psycholog (235908)	Практичний психолог закладу освіти
ZAWÓD REGULOWANY	WYMOWA <i>Praktycznyj psycholołoh zakładu oswity</i> TŁUMACZENIE Psycholog praktyk w instytucji oświaty

2.8.2. Podobieństwa i różnice

(PL) Nauczyciel psycholog i (UA) Psycholog praktyk w instytucji oświaty to:

ZAWODY POKREWNE

Oba ukierunkowane są na proces edukacji i wychowania oraz wiążą się z zatrudnieniem w strukturze placówki szkolnej czy innej instytucji edukacyjnej. Mogą jednak między nimi występować różnice w wymaganym poziomie wykształcenia. Co więcej, zawody nauczycielskie są w Polsce regulowane.

2.8.3. Opis zadań zawodowych

(PL) NAUCZYCIEL PSYCHOLOG	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK W INSTYTUCJI OŚWIATY
Synteza: Organizuje w szkole (placówce) pomoc psychologiczną, a w szczególności diagnozuje, opiniuje, orzeka, prowadzi psychoterapię oraz udziela pomocy psychologicznej	Synteza: brak oficjalnej syntezy.

(PL) NAUCZYCIEL PSYCHOLOG	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK W INSTYTUCJI OŚWIATY
poprzez pomoc wychowawcom, współdziałanie z nauczycielami, rodzicami (opiekunami prawnymi), organami szkoły oraz instytucjami pozaszkolnymi.	

ZADANIA ZAWODOWE

(PL) NAUCZYCIEL PSYCHOLOG	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK W INSTYTUCJI OŚWIATY
----------------------------------	--

PRZEPROWADZANIE BADAŃ I/LUB TESTÓW

<ul style="list-style-type: none"> • bada i analizuje psychologiczne problemy związane z nauczaniem i wychowaniem dzieci i młodzieży. 	
--	--

DIAGNOZOWANIE

<ul style="list-style-type: none"> • diagnozuje zaburzenia • diagnozuje sytuacje wychowawcze, w celu wspierania rozwoju ucznia (wychowanka) • określa odpowiednie formy pomocy psychologicznej, w tym działań profilaktycznych, mediacyjnych, doradczych i interwencyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi diagnostykę psychologiczną o różnym profilu i przeznaczeniu • identyfikuje czynniki utrudniające rozwój osobowości uczniów (studentów).
--	---

PSYCHOTERAPIA I INNE FORMY LECZENIA NIEZABIEGOWEGO LUB WSPARCIA

<ul style="list-style-type: none"> • organizuje i prowadzi różne formy pomocy psychologicznej, w celu zminimalizowania skutków zaburzeń rozwojowych, zapobiegania zaburzeniom zachowania • stosuje psychoterapię, rehabilitację psychologiczną, prowadzi zajęcia psychokorekcyjne i terapeutyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje działania mające na celu udzielenie różnego rodzaju pomocy psychologicznej (psychokorekcyjnej, resocjalizacyjnej) • udziela pomocy uczniom (wychowankom), rodzicom (osobom in loco parentis) oraz pracownikom placówki w rozwiązywaniu konkretnych problemów • przeprowadza psychologiczną i pedagogiczną korektę problemów socjalizacji osobowości uczniów.
--	--

PORADNICTWO I DORADZTWO

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi poradnictwo i doradztwo w zakresie badanych zjawisk i kategorii. 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnia wsparcie psychologiczne twórczo uzdolnionym uczniom, promuje ich twórczą definicję i rozwój
---	--

PORADNICTWO I DORADZTWO	
	<ul style="list-style-type: none"> • doradza pracownikom instytucji edukacyjnej w zakresie praktycznego zastosowania psychologii mającego na celu poprawę kompetencji społecznych i psychologicznych uczniów.
PROFILAKTYKA I EDUKACJA	
	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje działania profilaktyczne w celu zapobiegania niedostosowaniu społecznemu; • wspiera edukację seksualną uczniów.
WSPÓŁPRACA	
<ul style="list-style-type: none"> • współpracuje z instytucjami i organizacjami rządowymi i pozarządowymi organizującymi różne formy pomocy psychologicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w pracach rady pedagogicznej, rady metodycznej, przygotowaniu i prowadzeniu certyfikacji pracowników pedagogicznych, seminariach i spotkaniach stowarzyszeń metodycznych, w opracowywaniu programów nauczania, podręczników, zaleceń metodycznych.
PROWADZENIE DOKUMENTACJI	
<ul style="list-style-type: none"> • dokumentuje przebieg działań diagnostyczno-terapeutyczno-doradczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi dokumentację w określonej formie i wykorzystuje ją zgodnie z przeznaczeniem • uczestniczy w planowaniu i opracowywaniu rozwojowych i korekcyjnych programów działań edukacyjnych i wychowawczych, z uwzględnieniem indywidualnych, płciowych i wiekowych cech osobowych uczniów (studentów) • opracowuje wnioski psychologiczno-pedagogiczne w celu ukierunkowania pracy kadry pedagogicznej i rodziców (osób in loco parentis) nad problemami rozwoju osobowego i społecznego uczniów.
DOSKONALENIE ZAWODOWE	
<ul style="list-style-type: none"> • dba o podnoszenie kwalifikacji zawodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija swoje kwalifikacje zawodowe.

INNE (LUB DODATKOWE) ZADANIA

- prowadzi inne zajęcia specjalistyczne o charakterze terapeutycznym, o ile posiada przygotowanie specjalistyczne, np. w zakresie terapii pedagogicznej, socjoterapii
- pełni funkcję nauczyciela-konsultanta, nauczyciela-doradcy metodycznego, opiekuna stażu, edukatora, eksperta wchodzącego w skład komisji egzaminacyjnych i kwalifikacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy.

2.8.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(PL) NAUCZYCIEL PSYCHOLOG	(UA) PSYCHOLOG PRAKTYK W INSTYTUCJI OŚWIATY
POZIOM NQF 7	POZIOM NQF 6 LUB 7
<p>Ukończenie studiów magisterskich na kierunku psychologia w specjalności odpowiadającej prowadzonym zajęciom.</p> <p>Posiadanie przygotowania pedagogicznego.</p>	<p>Ukończenie studiów wyższych I (bakaławr) lub II stopnia (magister / specjalista) w zakresie „Psychologii” lub „Psychologii medycznej”.</p>
DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE	
<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra psychologii <p>W zakresie przygotowania pedagogicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dyplom ukończenia studiów pedagogicznych lub inny dokument wydany przez uczelnię (np. suplement do dyplomu, świadectwo ukończenia studiów podyplomowych) • dyplom ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli • świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • dyplom magistra / specjalisty (Спеціаліст) • dyplom bakaławra

DODATKOWE INFORMACJE

Przygotowanie pedagogiczne jest rozumiane w przepisach jako nabycie wiedzy i umiejętności z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki szczegółowej, nauczanych w wymiarze nie mniejszym niż 270 godzin w powiązaniu z kierunkiem (specjalnością) kształcenia oraz pozytywnie ocenioną praktyką pedagogiczną – w wymiarze nie mniejszym niż 150 godzi.

Wymiar przygotowania pedagogicznego, nie dotyczy osób, które uzyskały przygotowanie pedagogiczne przed dniem 31.10.1991

Źródło: art.2 i 27 [Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli](#), Dz.U. 2017 poz. 1575.

Istnieje wymóg ciągłego doskonalenia zawodowego. W wyniku procedury atestacji Psycholog praktyk w instytucji edukacyjnej może uzyskać:

- *II kategorię kwalifikacji*, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o II kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe
- *I kategorię kwalifikacji*, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o I kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe
- *Najwyższą kategorię kwalifikacji*, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o wyższej kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe.

2.8.5. Ścieżka dostępu do zawodu (PL) Nauczyciel psycholog

Co prawda, obecnie zawód (PL) Psychologa nie jest zawodem regulowanym, ale zawód (PL) Nauczyciela już tak. Osoby chcące podjąć pracę w zakresie zawodu (PL) Nauczyciel psycholog są zobowiązane spełnić szereg warunków opisanych w prawie – zob.2.8.4.

Obecnie istnieją 3 ścieżki dostępu do zawodów nauczycielskich w Polsce dla obywateli państw trzecich, w tym Ukrainy, którzy zdobyli kwalifikacje poza UE.

ŚCIEŻKA STANDARDOWA

1. Uznanie dyplomu / dyplomów ukończenia studiów magisterskich na odpowiednim kierunku (psychologicznym i ewentualnie pedagogicznym):
 - a. poprzez nostryfikację Więcej informacji o procedurze: [NAWA](#)
 - b. poprzez uznanie go za równoważny z polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych magisterskich; w przypadku Ukrainy za takie uznawane są dyplomy uzyskane do 20.06.2006 r. Więcej informacji: [NAWA](#).

2. Konieczne może się także okazać potwierdzenie przygotowania pedagogicznego lub jego uzupełnienie na studiach podyplomowych prowadzonych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Dz. U. z 2021 r., poz. 890.

ŚCIEŻKA UPROSZCZONA

Dyrektor placówki może w uzasadnionych przypadkach zatrudnić osobę niespełniającą wymagań za zgodą kuratora oświaty, ale posiadającą w ocenie dyrektora szkoły odpowiednie przygotowanie do prowadzenia zajęć. **Dyrektor szkoły może uznać przygotowanie za właściwe nawet w przypadku braku nostryfikacji dyplomu.**

Podstawa prawna: art. 15 [ustawy – Prawo oświatowe](#), Dz.U. 2017 poz. 59.

ŚCIEŻKA TYMCZASOWA

W latach szkolnych 2021/2022–2023/2024 na stanowisku pomocy nauczyciela (jako asystent nauczyciela) może być zatrudniona osoba nieposiadająca obywatelstwa polskiego, jeżeli posiada znajomość języka polskiego w mowie i piśmie w stopniu umożliwiającym pomoc uczniowi, który nie zna języka polskiego albo zna go na poziomie niewystarczającym do korzystania z nauki. Nie ma wymogu oficjalnego potwierdzania znajomości języka polskiego.

Podstawa prawna: art.57 [ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa](#), Dz.U. 2022 poz. 583.

Tymczasowe i warunkowe uznanie kwalifikacji w ramach zgody na udzielanie pomocy psychologicznej obywatelom Ukrainy:

Na podstawie art. 64a., obywatel Ukrainy legalnie przebywający na terytorium RP oraz posiadający uzyskany w Ukrainie dyplom: (a) jednolitych studiów na kierunku psychologia albo (b) dyplom ukończenia studiów I stopnia na kierunku psychologia i II stopnia na kierunku psychologia – zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego specjalisty na kierunku psychologia albo magistra na kierunku psychologia, może świadczyć usługi psychologiczne obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP, w tym może udzielać świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień.

2.9. (UA) Psycholog praktyk w instytucji opieki społecznej (Психолог установи соціального захисту)

2.9.1. Dane identyfikacyjne zawodu

PL	UA
Brak wyodrębnionego odpowiednika.	Психолог установи соціального захисту WYMOWA <i>Psychołoh ustanowy socialnoho zachystu</i> TŁUMACZENIE Psycholog w instytucji opieki społecznej

2.9.2. Podobieństwa i różnice

(UA) Psycholog w instytucji opieki społecznej nie ma wyodrębnionego odpowiednika wśród polskich zawodów i specjalności. Jednak zdecydowano się włączyć go do zbioru ze względu na pokrewieństwo zakresu zadań zawodowych i wykształcenia z innymi zawodami niemedycznymi opisanymi w zbiorze.

2.9.3. Opis zadań zawodowych

(UA) PSYCHOLOG W INSTYTUCJI OPIEKI SPOŁECZNEJ
Synteza: głównym celem działalności zawodowej jest organizowanie i prowadzenie pracy socjalnej i psychologicznej z odbiorcami usług społecznych w instytucjach opieki społecznej.
ZADANIA ZAWODOWE
(UA) PSYCHOLOG W INSTYTUCJI OPIEKI SPOŁECZNEJ
DIAGNOZOWANIE
<ul style="list-style-type: none">• prowadzi diagnostykę psychologiczną beneficjentów opieki społecznej, z uwzględnieniem ich charakterystyki.
PSYCHOTERAPIA I INNE FORMY LECZENIA NIEZABIEGOWEGO LUB WSPARCIA
<ul style="list-style-type: none">• prowadzi pracę socjalną i psychologiczną wśród beneficjentów pomocy społecznej

PSYCHOTERAPIA I INNE FORMY LECZENIA NIEZABIEGOWEGO LUB WSPARCIA

- planuje i opracowuje programy rehabilitacji społecznej i psychologicznej oraz adaptacji beneficjentów pomocy społecznej
- prowadzi społeczno-psychologiczną rehabilitację i adaptację beneficjentów opieki społecznej.

PORADNICTWO I DORADZTWO

- prowadzi prace w zakresie doradztwa społecznego i psychologicznego dla beneficjentów opieki społecznej
- opracowuje programy zapobiegania wypaleniu zawodowemu i emocjonalnemu pracowników instytucji ochrony socjalnej.

PROFILAKTYKA I EDUKACJA

- prowadzi działania profilaktyczne, edukacyjne oraz informacyjne.

WSPÓŁPRACA

- współpracuje z partnerami społecznymi oraz – w razie potrzeby – z rodziną / krewnymi beneficjenta opieki społecznej
- współdziała z innymi instytucjami zabezpieczenia społecznego, dostawcami usług społecznych, państwowymi i pozarządowymi organizacjami i instytucjami charytatywnymi, organizacjami i stowarzyszeniami publicznymi, fundacjami, przedsiębiorstwami, pracodawcami, rządami i organami samorządowymi, władzami wykonawczymi.

PROWADZENIE DOKUMENTACJI

- prowadzi dokumentację
- systematyzuje wyniki swoich działań.

DOSKONALENIE ZAWODOWE

- doskonalą swoją wiedzę i umiejętności zawodowe, w tym przez samorozwój.

2.9.4. Kwalifikacje niezbędne / preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

(UA) PSYCHOLOG W INSTYTUCJI OPIEKI SPOŁECZNEJ

POZIOM NQF 6 LUB 7

Ukończenie studiów I stopnia (bakaławr) lub II stopnia (magister) w specjalności „Psychologia” w dziedzinie wiedzy „Nauki społeczne i behawioralne”.

DOKUMENT POTWIERDZAJĄCY KWALIFIKACJE W ZAWODZIE

- dyplom bakaławra
- dyplom magistra

DODATKOWE INFORMACJE

Istnieje wymóg ciągłego doskonalenia zawodowego. W wyniku procedury atestacji, która odbywa się nie rzadziej niż raz na 5 lat, Psycholog w instytucji opieki społecznej może uzyskać:

- *II kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o II kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe jako Psycholog w instytucji opieki społecznej – co najmniej 1 rok. Wymagany dyplom ukończenia studiów magisterskich*
- *I kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o I kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe jako Psycholog w instytucji opieki społecznej II kategorii kwalifikacji – co najmniej 2 lata. Wymagany dyplom ukończenia studiów magisterskich*
- *Najwyższą kategorię kwalifikacji, potwierdzoną / nadaną zaświadczeniem o wyższej kategorii kwalifikacyjnej w tej specjalności. Wymagane ukończenie kursów i szkoleń oraz doświadczenie zawodowe jako Psycholog w instytucji opieki społecznej I kategorii kwalifikacji – co najmniej 2 lata. Wymagany dyplom ukończenia studiów magisterskich.*

PODSTAWY PRAWNE I INNE ŹRÓDŁA

Wyszukiwarka opisów zawodów, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow> (dostęp: 20.04.23).

European Training Foundation. (2023). Comparison report of the European Qualifications Framework and the Ukrainian National Qualifications Framework, na: <https://europa.eu/europass/system/files/2023-02/Comparison%20report%20final%20rev%2023-02-2023%20EN.pdf> (dostęp: 11.04.23).

DRP MRiPS (2023). Klasyfikacja zawodów i specjalności, na: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci> (dostęp: 20.03.23).

ENIC-NARIC Polska (2023). Zagraniczne systemy kształcenia wyższego – Ukraina. Praktyczny przewodnik po uznawalności wykształcenia, na: <https://nawa.gov.pl/images/OPRACOWANA-2023/UKRAINA.pdf> (dostęp: 10.07.23).

Informacja o zawodzie. Psychoterapeuta (229905). (2018). Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy.

Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, Dz.U. 2021 poz. 890

Punkt Koordynacyjny ds. Polskiej i Europejskiej Ramy Kwalifikacji. Polska Rama Kwalifikacji (PRK) i Europejska Rama Kwalifikacji (ERK), na: <https://prk.men.gov.pl/polska-rama-kwalifikacji-prk-i-europejska-rama-kwalifikacji-erk/> (dostęp: 14.07.23).

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 czerwca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie specjalizacji w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia, Dz.U. 2023 poz. 1187.

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, Dz.U. 2017 poz. 1575.

NAWA. Nostryfikacja dyplomów ukończenia studiów, na: <https://nawa.gov.pl/uznawalnosc/informacje-dla-uczelninostryfikacja-dyplomow> (dostęp: 14.07.23).

Sławiński, S. (2017). Słownik Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Instytut Badań Edukacyjnych.

Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, Dz.U. 2022 poz. 583.

Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, Dz.U. 2016 poz. 64.

Ustawa z dnia 16 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2020 poz. 1291.

Ustawa z dnia 24 lutego 2017 r. o uzyskiwaniu tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia, Dz.U. 2017 poz. 599.

Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, Dz.U. 1997 nr 28 poz. 152.

Ustawa z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, Dz. U. nr 73, poz. 763, z późn. zm.).

Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, Dz.U. 1997 nr 28 poz. 152.

Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1878).

Źródła ukraińskie:

Про затвердження Порядку застосування методів психологічного і психотерапевтичного впливу МОЗ України; Наказ, Порядок від 15.04.2008 № 199.

Про затвердження Випуску 80 „Соціальні послуги” Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників Мінсоцполітики України; Наказ, Довідник, Перелік від 29.03.2017 № 518.

Міністерство Охорони Здоров'я України. Наказ 29.03. 2002 р. № 117. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 78 Охорона здоров'я.

Wiejska 12, 00-490 Warszawa
+48 22 538 91 03 • iomwarsaw@iom.int • www.iom.int